



**DEVİRİMCİ
YOL
YAYINLARI**

**Devrim
ve
devrim
aşamaları
üzerine
tartışmalar**

EVİRİM ve DEVRİM AŞAMALARI
ÜZERİNE TARTIŞMALAR

TÜSTAV
Arşivi
Bütün ERDEM
Koleksiyonu



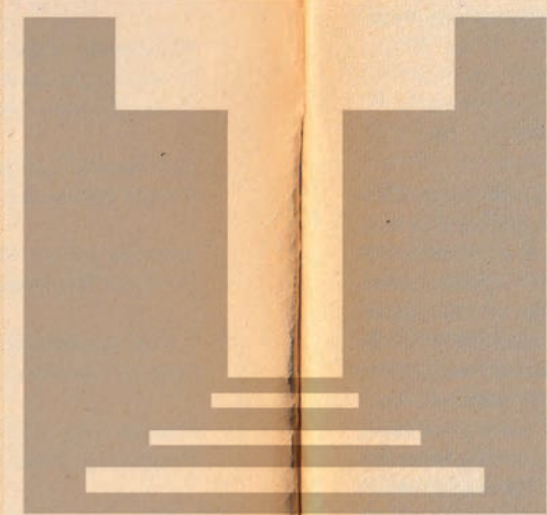
TÜSTAV

DEVİRİMCI
YOL 

İÇİNDEKİLER

<i>LENİNİST KESİNTİSİZ DEVRİM TEORİSİ</i> <i>AÇISINDAN EVRİM ve DEVRİM</i> <i>AŞAMALARI KAVRAMLARI</i>	5
— <i>Kısaca Leninist Devrim Teorisi ve</i> <i>Objektif/Sübjektif Koşullar</i>	10
— <i>Emperyalist-Kapitalist Ülkelerde</i> <i>Devrimci Mücadele ve Genel Olarak</i> <i>Evrim Devrim Aşamaları</i>	15
— <i>Halk Savaşı Açısından Evrim ve</i> <i>Devrim Aşamaları</i>	20
— <i>Evrim ve Devrim Aşamaları Konusundaki</i> <i>Devrimci Tespitlere Yönelen Eleştiriler</i>	26
— <i>Olgunlaşmamış Milli Kriz Kavramı ve</i> <i>Leninist Devrimci Durum Teorisi</i>	38
— <i>Türkiye Devriminin Yoluna</i> <i>İlişkin Bazı Özellikler</i>	44
EKLER	
<i>EVİRİM-DEVİRİM AŞAMALARI VE</i> <i>DEVİRİM ANLAYIŞI</i>	51
<i>KOŞULLARI HESABA KATMAYAN BİR</i> <i>MÜCADELE ANLAYIŞI KABUL EDİLEMEZ</i>	59
<i>ÜLKEMİZDE MİLLİ KRİZ ÜZERİNE</i>	63
<i>EHVEN-İ ŞER MANTIĞI ÜZERİNE</i>	67

.....
LENİNİST KESİNTİSİZ DEVRİM TEORİSİ
AÇISINDAN EVRİM VE DEVRİM AŞAMALARI
KAVRAMLARI
.....



TÜSTİ

GİRİŞ

1

1974'ler sonrası Türkiye solunda, bir yarıyla uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki bölünmenin ülkemize de şiddetle yansımalarının sonucu olarak, diğer yarıyla da bir yenilgi sonrası dönemin yaşanıyor olması yüzünden, marksizm-leninizme ait tüm temel sorunlar etrafında geniş kapsamlı bir ideolojik mücadele sürüp gelmektedir. Uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki sapsmaların ülkemize de şiddetle yansımaları ve bunların (kaçınılmaz olarak) uzantılarının oluşması vesilesiyle, bunların temel özellikleri milliyetçilik ve revizyonizm olan görüşlerine ilişkin (Marksist devlet ve devrim teorisi, geriye dönüş ve geçiş dönemi teorisi, barışçıl geçiş, proletarya diktatörlüğü ve proletarya enternasyonalizmi, vb. konular etrafındaki) tartışmalar özel bir önem taşıdı. Bunların yanısıra 1971 mücadelesine ve 1971'de

yenilgiye uğramış olan Devrimci Harekete, gerek eski revizyonist gruplar ve gerekse —yenilginin bir sonucu olarak— Hareket içinden çıkan ve diğerlerine katılan yenilerinin yönelttiği eleştiriler de aynı şekilde üzerinde en çok tartışılan konular oluştu. THKP-C Hareketinin 1971 döneminde büyük ölçüde M.Çayan tarafından hazırlanan yazılarda formüle edilen tezlerinin ve teorik görüşlerinin çok geniş bir eleştiri konusu olduğu söylenebilir. Evrim ve devrim aşamaları, öncü savaşı, vb. gibi konular bu çerçeve içinde ağırlıklı tartışma konularını oluşturdu.

2

1971 dönemine yönelik eleştiriler karşısındaki ideolojik mücadelenin ve tartışmaların bütün önemi, *sadece* geçmiş Devrimci Mücadelemize çamur atılmasını ve onun şahsında devrimcilığe kara çalınmasını önleme değildir. Kuşkusuz ki bu nokta oldukça önemlidir ve 1971 Hareketinin ülkemizdeki 50 yıllık revizyonist barikatları parçalaması nedeniyle irili ufaklı, örgütlü, örgütsüz tüm revizyonist, oportünistler korosunun, oligarşinin borazanlarıyla tam bir uyum içinde Devrimci Harekete karşı "çılginca" bir saldırı kampanyası yürütmesi karşısında, temel yöntemi çarpıtma ve tahrifat olan bu saldırılara karşı mücadele önde gelen bir görev olmuştur ve olmaya da devam edecektir. Ancak gerek tüm eski revizyonist-oportünist akımların ve gerekse onlara sonradan iltihak edenlerin ortaya attıkları maruzatlar çerçevesi içindeki tartışmaların bir başka ve belki birincisinden daha önemli olan yanı da, bu tartışmaların bütünüyle *bugünün* görevleri ve *gelecek* karşısındaki bir tavır alışıda içermekte olmasıdır. Bu nedenle oportünizme ve revizyonizme karşı sürdürülen ideolojik mücadele, asıl olarak Marksizm-Leninizmi daha iyi kavramak, devrimci düşünceleri daha canlı ve daha derinden kavramak için; bu suretle onu ezberlenmiş bir "ilkel" ve dogmalar yığını olarak, "sihirli formüller" olarak değil, sınıf mücadelesinin bize yüklediği görevleri, hayatın canlı ve sıcak pratiği içinde karşılaştığımız sorunları çözmeye kullanacağımız bir *eylem kılavuzu*, bir *rehber* olarak kavramak için bir vesile olmalıdır. *Devrimci teori, daima yanlış düşüncelere karşı*

mücadele içinde gelişir. Oportünizme karşı mücadelenin asıl anlamı buradadır.

Ancak bu noktada ülkemizde bir temel sorunla karşılaşılmaktadır: Teorik tartışmanın ve ideolojik mücadelenin bir —"ahlaki"— ön koşulu vardır. Eleştirilen görüşün önce doğru-dürüst ortaya konulması ve tartışmanın da bu zemin üzerinde bilimsel dürüstlüğe uygun bir şekilde sürdürülmesi gerekir. Yararlı ve ilerletici bir tartışma ancak bu yolla elde edilebilir. Ne varki, oportünizmin daima başvurduğu çarpıtma ve tahrifatçılık, ülkemizde öylesine boyutlara ulaştırılmaktadır ki, tartışmanın ideolojik-teorik bir yararı hemen hemen tamamıyla —daha başlangıçta— ortadan kalkmaktadır. İşe, yanlış olduğuna bir kez *inanılan* bir düşünceyi (Devrimci Mücadeleyi) *karalamak* ve *kötülemek* amacıyla başlanmakta; sonra, kendi seviyesine pek uygun düşen ilkel ve bayağı bir demagoji ile sözüm ona bilimsel eleştiriler döktürülmektedir. Denilebilir ki, bu, geçmiş hareketimize ve devrimci görüşlere karşı oportünizmin saldırılarındaki temel metot olmuştur. Tüm oportünistlerin-revizyonistlerin geçmiş hareket ve devrimci düşünceler üzerine olan eleştirileri hep; "*Devrimin kitlelerin eseri olduğu reddedilmekte, bir avuç öncünün eylemleriyle devrim yapılacağı sanılmakta, Lenin'in devrim teorisi reddedilmekte*" gibi "tespit"lerle başlatılmakta, sonra da arkasından büyük "teorisyen" baylar, ustalardan yaptıkları alıntularla bu görüşleri çürüterek Devrimci Hareketi "yer ile yeksan" etmektedirler!

Bu yolla Mahir Çayan'ın *tek emperyalizm teorisini savunduğu* (emperyalistlerin bütünleştiği!), *tek ülkede devrimin olanaksız olduğunu ileri sürdüğü*, *bütün dünyada devrim aşamasında bulunduğu*, *tek bir emperyalist blok karşısında tüm devrimci güçlerin tek bir silahlı devrim cephesi oluşturarak, emperyalizme karşı dünya çapında 'sürekli silahlı eylem' fikrini savunduğu*, vb." ileri sürülüp durulmuştur.

Bu aptalca saldırılar karşısında, eğer "*gerçekten bu görüşler doğrudur*" diye benimseyip, oportünizmin oltasına takılıp kalkanlar da olmasa, gülüp geçmek en doğrusu olurdu. Ama ülkemizde Devrimci Hareket adına(!) bu "olta"lara takılanlar hiç

de az değildir ve bu nedenle, bu saçmalıkların *düzeltilmesi* zorunlu hale gelmektedir. Bunun sonucu ise, teorik tartışma çoğunlukla "tahrifat ve çarpıtmaların *düzeltilmesi*" gibi kısır bir çerçeveye sıkışıp kalmakta, bu da *kavram tartışmasına*, giderek *kavram fetişizmine* ve bir ölçüde de devrimci kadrolar açısından *yüzeyselliğe yol açmaktadır*. Zira, böylesine ilkel eleştirilerin yöneltildiği görüşleri savunmak için, onları derinliğine kavramak "gereksiz" hale geliyor. Eleştiriler karşısında eskileri tekrarlamak "yetiyor". Bu yolla ortaya çıkabilecek olan, teoriyi donmuş, olmuş bitmiş birşey olarak görme eğilimlerinin, sonuçta teoriyi ölüme, yok olmaya götürecektir olan bir dogmatizme götürebileceği bilinmelidir. (Niçin devrimci görüşleri çürütmek ve onu tarihin çöplüğüne atmak isteyenler, daima, geçmişin "katı-bağnaz" bir yorumuna ısrarla sarılırlar?! Bu sorunun anlamlı bir noktayı açığa çıkardığına şüphe yoktur). Tartışmalarda belki en çok dikkat edilmesi gereken ve güçlük yaratan şey bu olumsuzlukları gidermek; oportünizmin suçlamalarına ve inkarcılığa karşı mücadele ederken, dogmatizme yol açmamaya özen göstermektir. *İdeolojik mücadelenin, revizyonistlerin suçlamalarının basit bir reddiyesi düzleminde görülmesi bu nedenle önemli bir noktadır.*

3

1971 Dönemine yönelik eleştiriler çoğunlukla "*kitlelerin rolünün reddedilmesi*", "*devrimin kitlelerin eseri olduğu, bir avuç öncünün eylemleriyle devrim yapılamayacağını anlaşılmadığı*", vb. noktalarında toplanmaktadır. "*İktidarı alabilecek (devrim yapabilecek) koşullar bulunmadığı (devrim aşamasında olunmadığı) için, o koşullarda mücadeleye başlanılmasının yanlış olduğu*" şeklindeki düşünceler 1971 Hareketine yöneltilecek eleştirilerin özünü oluşturmaktadır.

Bu görüşün "*yanlış olan silaha sarılmak değil, silaha o şekilde sarılmaktı, kitlelerin desteğini alarak silaha sarılmadığı için geçmiş yanlıştı*" şeklinde, biraz "değişik" bir şekilde savunulması da sözkonusu oluyor. (HK, HY, HB, KSD). Bu da bir *laf oyunundan* başka birşey değildir: 1971'de kitlelerin silahlı ey-

lemlere katılması durumu objektif olarak sözkonusu olmadığına göre (ki böyle bir durumun olabilmesi için *olgunlaşmış* bir milli kriz gereklidir) ileri sürülen bu görüşün yukardaki eleştirilerin "*değişik*" şeklindeki bir ifadesinden başka birşey olmadığı ortadadır.

Bu tartışma tabiatıyla özünde *devrim anlayışına* ilişkin bir tartışmadır. Eleştirilerin özü: "*İktidarı alma aşamasında olunmadığı için; bunun için gerekli objektif koşullar (olgunlaşmış bir milli kriz) ve subjektif koşullar (kitlelerin proletarya partisince bilinçlendirilip, örgütlendirilmiş olması) bulunmadığı için silahlı eyleme girişilmesinin yanlış olduğu*" noktasında toplanmaktadır. Revizyonizmin keskin çizgilerinin belirginleştiği nokta da burasıdır. "*Eyleme başlamak için iktidarın alınması koşulları*"nu şart koşmak; bu ülkemizde uzun süreli bir silahlı halk savaşının gerekliliği fikrinin temelden ve kesin bir reddine dayanır. *Devrimin uzun ve dolambaçlı bir halk savaşından geçerek gerçekleşeceği ülkelerde iktidarın ülke çapında ele geçirilmesi koşulları uzun bir silahlı savaş sürecinden sonra, ancak bu savaşın son aşamasında söz konusu olabilecektir. Savaşın başlangıcında iktidarın alınması koşulları (devrimin yapılması koşulları) olgunlaşmış değildir ve en can alıcı nokta şurasıdır ki silahlı bir mücadele anlayışı temel alınarak bu şekilde uzun bir silahlı mücadele süreci yaşanmadan iktidarı alma aşamasına asla varılamaz.*

Silahlı mücadeleye başlamak için; ancak bu mücadelenin sonucunda ulaşılabilecek olan koşulların aranması: İşte geçmiş eleştirilerinde ve evrim-devrim aşamaları, devrimci durum, vb. tartışmalarında ülkemizdeki istisnasız bütün oportünistlerin "*düğümledikleri*" nokta burasıdır. İktidarı alacak koşullar olmadığı için silahlı mücadeleye başlamak yanlıştır diyenlerin temel dayanak noktası burasıdır.

M.Çayan ülkemizde ve halk savaşının zorunlu olduğu tüm sömürge, yarı sömürge, yeni sömürge ülkelerde mücadelenin (silahlı eylemin) başlatılması için Lenin'in *bir genel ayaklanma için gerekli gördüğü* koşulların aranmayacağını ortaya koymuştur. Aslında, iktidarın alınması koşulları *olgunlaşmış* bir

duruma geldiğinde, uzun süreli bir savaşa, halk savaşına zaten gerek kalmazdı. Söz konusu olan *böyle bir aşamaya ulaşabilmek için* silahlı bir mücadeleye dayanmanın zorunlu olmasıdır.

Bu tespitlere yönelen eleştirilerin temelinde, ülkemizdeki, "devrim" denilince "sovyetik ayaklanma"dan başka birşey anlamayan köhnemiş metafizik düşünceler ve elli yıldır "devrim aşamasının olgunlaşması"nı *bekleyen(!)* geleneksel revizyonist eğilimler yatar. 1971 bu köhnemiş düşünce kırıntılarını tarihin çöplüğüne atmaya yönelik büyük bir adımdı. Yenilgi yüzünden ortaya çıkan durum, yenilginin yarattığı yılginlık ve döneklilik eğilimlerinin revizyonizmle Devrimci Hareket arasında geçiş köprüleri oluşturması, geleneksel revizyonizmin temsilcileri açısından bir soluk alma imkanı yaratmıştır. Devrimci Hareket içerisinde çıkanlarca oluşturulan HY ve KSD akımlarının revizyonizmle Devrimci Hareket arasında birer köprü kurduklarını söylemek yanlış olmaz.

Bu yazıda, bu çerçeve içerisinde evrim-devrim aşamaları ve iç içe geçmeleri konuları etrafında tartışma konusu edilen sorunlara değineceğiz. Evrim-devrim konularını, milli kriz ve olgunlaşmamış milli kriz konularını ele alacağız.

I KISACA LENİNİST DEVRİM TEORİSİ VE OBJEKTİF/SÜBJEKTİF KOŞULLAR

Marksist-Leninist kesintisiz devrim teorisi, *emperyalist* dönemde proletarya devrimlerinin objektif koşullarının dünya çapında olgunlaştığı, tek tek ülkelerde, kitlelerin ihtilalci inisiyatiyle (aşağıdan yukarıya) mevcut devlet mekanizmasının parçalanarak siyasi iktidarın ele geçirilmesi ve proletarya diktatörlüğü altında (yukarıdan aşağıya) sosyalizmin inşasının mümkün olduğu tespitini içerir.

Marksist-Leninist devrim teorisi objektif ve subjektif unsurları, diyalektik bir bütünlük içerisinde ele alır. *Devrimin olabilmesi için objektif ve subjektif koşulların var olması zorunludur.*

Genel olarak, toplumların bir sosyal sistemden daha ileri bir sisteme geçebilmeleri için, objektif koşulların elverişli olması gereklidir. Marksizm bir devrimin olabilmesi için; toplumların daha ileri bir üretim tarzına geçebilmeleri için üretici güçlerin belirli (o üretim tarzı ile uyumlu) bir gelişkinlik düzeyinde olmalarının zorunlu olduğunu ortaya koyar. Emperyalist dönemden önce, bu bakımdan *tek tek ülkelerdeki* üretici güçlerin gelişkinliğinin yeterli olup olmadığı araştırılırdı. Emperyalizm çağında, *sosyalizmin kurulabilmesi için* üretici güçlerin gelişkinlik düzeyi, *dünya çapında* olgunlaşmıştır. (Emperyalizm sosyalizmin arefesidir). Bu dönemde artık herhangi bir ülkede devrimin olabilmesi için üretici güçlerin sosyalizmin kurulabilmesi için elverişli bir gelişkinlik seviyesinde olup olmadığına bakılmaz. Emperyalizm çağında kapitalizmin genel ve sürekli buhranlar çağına girmesi, bunu, bütün dünya açısından gerçekleştirmiştir. Bu bakımdan henüz burjuva demokratik devrimini tamamlamamış ülkelerde de proletaryanın önderliği altında burjuva demokratik devrim tamamlanarak kesintisiz bir şekilde sosyalizmin inşasına geçmek olanaklı hale gelmiştir.

Buna karşılık, tek bir ülkede devrimin olabilmesi için, o ülkede ayrıca, siyasi iktidarın alınabilmesi için elverişli bir *sosyal ve siyasal ortam* gereklidir. Bu anlamda da objektif koşulların olgunlaşmış olması gerekir. Burada artık sözkonusu olan objektif koşullar, üretici güçlerin gelişkinlik düzeyinin sosyalizmin inşası için elverişli olup olmaması *değil*, kitlelerin ihtilalci bir atılımla mevcut devlet cihazını parçalamak için harekete geçirebilmeleri için ve bu yolla mevcut devlet mekanizmasının parçalanabilmesi için ülkedeki *ekonomik sosyal-siyasal koşulların* elverişli olup olmamasıdır. Emperyalizm çağında bir ülkede devrimin olabilmesi için gerekli objektif koşullardan sözü edildiği zaman artık, o ülkede devrim ve karşı-devrim güçlerinin konumları açısından *iktidarı alabilmenin objektif koşullarının* sözkonusu edildiği anlaşılmalıdır.

İşte, Leninizm, bir ülkede devrimin olabilmesi için o ülkenin kendi *milli krizini* de yaşıyor olmasının zorunlu olduğunu kabul eder. Ezeni de ezilene de etkileyen, ezenlerin iktidarını zayıflatan, ezilenleri harekete geçmeye hazır bir hale getiren bir durum sözkonusu olmalıdır. Bu toplumun ekonomik-sosyal-siyasal alanlarının tümünde birden bir kriz içinde olmasıyla sözkonusu olur.

Kapitalist sistem, kendisinin anarşik işleyişi gereği, daima, sistemin şu veya bu alanındaki işleyiş bozukluklarını bünyesinde taşır. Bir milli krizin sözkonusu olabilmesi için ise bu mevzii hastalıkların bünyenin *bütünü*nü sarması, örneğin ekonominin sadece bir-iki sektörünü değil tümünü kaplaması, sadece ekonomik alandaki çıkmazlarla da kalmayıp sosyal alanda sınıfların yaşantılarını önemli ölçüde sarsması, siyasal alanda ezenleri iktidar krizleri içine sokması ve bütün alanları kaplayan bunalımın en üst noktaya çıkması (derinleşmesi) sonucu *toplumun tam bir alt üst oluş içinde olması* gereklidir. Lenin bu durumu, *ihtilal durumu veya devrim durumu* şeklinde ifade etmektedir.

Leninizm, bir devrimin olabilmesi için bütün *bu objektif koşulların* zorunlu olduğunu kabul eder. Bu şekilde olgunlaşmış bir milli krizin var olduğu koşullarda da eğer yığınları yönetebilecek bir ihtilaleci parti varsa, bu proletarya partisi, proletarya kitlelerini ve köylülüğün çoğunluğunu bilinçlendirip örgütlenerek, harekete geçirebilirse, ancak bu *subjektif koşullar* da varolursa devrimin *gerçekleşebileceğini* ortaya koyar.

Özetle bir ülkede *devrimin olabilmesi için*, devrimin *objektif koşullarının* (=olgunlaşmış bir milli krizin) ve *subjektif koşullarının* olması (=proletaryanın siyasal örgütünün —öncü partisinin— varlığı+ kitlelerin bilinçli ve örgütlü olarak savaşa katılması) zorunludur(*).

İşte devrimin objektif ve subjektif koşullarının hazır olduğu, yani, iktidarın alınabilme (ve koruyabilme) koşullarının var ol-

(*) Bu konularda ayrıntılı bilgi için bak. M.Çayan, Toplu Yazılar, s. 260 vd. — 333 vd.

duğu durumlarda, Devrimci mücadelenin bulunduğu konuma devrim aşaması denir.

PDA'cı Oportünistlerin Şaşkınlıkları Üzerine

Burada, evrim ve devrim aşamaları kavramlarına ilişkin olarak PDA'cılar tarafından ileri sürülen "ilginç" bir görüşe de değinelim. Ülkemizde oportünizmin en "tecrübeli" ve "yetkin" bir temsilcisi haline gelen bu akımın sözcüleri, "Aydınlık" dergisinde, "Mahir Çayan'ın Eleştirisi" yazılarında, evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçtiği tespitlerini çürütmeye uğraşırken *evrim aşamasının emperyalist dönemde dünya çapında sona erdiğini, bu nedenle M.Çayan'ın emperyalist-kapitalist ülkelerde evrim döneminden bahsetmekle büyük bir yanlgı içine düştüğünü ileri sürerek, büyük bir şaşkınlık içine düşmüşlerdir. Aydınlık dergisinde bu konuda şöyle yazıyordu:*

"Emperyalizm öncesi dönemde kapitalizm henüz ilericiydi, üretici güçleri geliştirmeye devam ediyordu. Bu çağda proletaryanın burjuvaziyi yenerek, kendi sınıf iktidarını gerçekleştirebilmesi mümkün değildi. Çünkü yıkmak istediğimiz sınıf, objektif olarak halen devrimciliği temsil ediyorsa, onu yıkmamız mümkün olmaz. Bu taktirde toplumsal ve iktisadi gelişme açısından zaman gereklidir. Üretici güçlerin gelişmesi, burjuvazinin giderek gericileşmesi, proletaryanın güçlenmesi bu dönemde devam eder. Bu nedenle emperyalizm öncesi dönemde kapitalist ülkelerin gelişme düzeylerinin olgunlaşıp, olgunlaşmadığı tartışılırdı" (Aydınlık, Sayı 81, s. 14).

Görüldüğü gibi, evrim döneminin üretici güçlerin gelişme düzeyiyle ilgili olduğu görüşünden hareketle, emperyalist dönemde evrim döneminin sona erdiği ileri sürülmektedir. Dünya çapında artık *devrim aşamasına* girildiği ileri sürülmektedir. Bu "fikir" de Stalin'den yapılan şu alıntıya dayandırılmak istenmektedir:

"Eskiden ayrı ayrı ülkelerde, ya da daha doğrusu gelişmiş şu ya da bu ülkede proletarya devrimi için nesnel koşulların varlığından ya da yokluğundan söz etmek adetti. Şimdi bu görüş artık

yetersizdir.... (Şimdi) (...) sistemin tümü devrim için olgunlaştığı için bu sistemin içinde sanayi yönünden yeter derecede gelişmiş bazı ülkelerin bulunması, devrim için aşılmaz bir engel olmaz" (J.Stalin, Leninizmin İlkeleri).

Stalin'in bu ifadelerinden hareket eden Aydınlık yazarı;

"Emperyalizm çağında dünya ekonomi sistemi bir bütün olarak devrim için olgunlaşmış *evrim dönemi bütün ülkeler açısından sona ermiştir(abç)*. M.Çayan emperyalist ülkeler açısından evrim döneminin devam ettiğini söylerken de büyük bir yanığı içindedir".

sonucuna varmaktadır. Görüldüğü gibi PDA oportünistleri, M. Çayan'ı "sol"dan çürütme sevdasıyla herşeyi birbirine karıştırmışlardır.

Yukarıda kısaca açıklamaya çalışmıştık: Marksizm, devrimleri nesnel koşulların gelişimine sıkıca bağlı bir olgu olarak ele alır. "Devrimler için maddi bir temel lazımdır" (Marks). Bu temel, üretici güçlerin belirli bir gelişim düzeyine kadar erişmesi ve daha ileri bir toplumsal sisteme geçiş için yeterli bir gelişkinlik düzeyine ulaşmasıyla gerçekleşir. Örneğin, feodalizmden kapitalizme geçmek için sanayinin gelişmesi, buharlı makinelerin, vb. bulunması gereklidir. Bunlar gelişmeden kapitalizm de gelişip egemen hale gelemez. Sorun kapitalizmden sosyalizme geçiş açısından da farklı değildir. Kapitalizmin geride kalması ve proleter devrimlerle sosyalizme geçişin başlaması için de insanlığın kapitalizmin gelişiminin belirli bir devresine kadar beklemesi gerekli olmuştur. Emperyalizm döneminden önce herhangi bir ülkede proleter devrimlerin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği konusunda, bu bakımdan, o ülkede üretici güçlerin gelişkinlik düzeyinin yeterli olup olmadığına bakılmasının "adet" olduğunu ve artık emperyalizmle birlikte bu durumun bütünüyle sona erdiğini söylerken Stalin'in işaret ettiği şey de yukarıda bahsettiğimiz gibi budur. Emperyalizm döneminde artık tek tek ülkelerin üretici güçlerinin gelişmesine bakılmaz. Proleter devrimlerinin nesnel koşulları dünya çapında olgunlaşmıştır. Buradan, dünya çapında evrim aşamasının sona erdiği sonucunun çıkarılması ise tamamen saçma bir şeydir. Evrim aşaması,

(sosyalizmin kurulabilmesi için nesnel koşullar dünya çapında olgunlaşmış bulunmasına rağmen) her hangi bir ülkede, devrimin yeterince olgunlaşmamış olduğu koşullara tekabül eder. Aydınlık bu tür şaşkınlıklarla evrim ve devrim aşamaları üzerine olan tartışmaları bulandırmaya, kavram karışıklığı yaratmaya çalışmakta, bunu yapmaya çalışırken ise düpedüz saçmalamaktadır.

II

EMPERYALİST-KAPİTALİST ÜLKELERDE DEVİRİMCİ MÜCADELE VE GENEL OLARAK EVRİM DEVRİM AŞAMALARI

Gerek Marks ve Engels, gerekse Lenin *proletaryanın devrimci mücadelesini*, toplumların içinde buldukları objektif koşullara, sınıf mücadelesinin somut nesnel durumlarına uyarlı olarak iki farklı aşamada mütalaa ederler: *Evrim ve devrim aşamaları*.

Devrim aşaması, siyasi iktidarın alınabilmesi koşullarının var olduğu dönemdir. Ancak, devrimin objektif ve subjektif koşullarının var olması halinde iktidarı ele geçirmek için harekete geçmek, ayaklanmak sözkonusu olabilir. Başka ifadelerle söylemek gerekirse, eğer ülkede devrimci bir durum varsa (ülkenin milli krizi yaşıyorsa) ve proletaryanın (ve müttefiklerinin) bilinç ve örgütlenme durumları yeterliyse, bu koşullar altında iktidarın alınabilmesi olanaklıdır ve devrim için *ayaklanma* gündemdedir.

Ülkede objektif koşullar açısından egemen sınıfların iktidarının alaşağı edilmesine ve siyasal iktidarı ele geçirilmesine elverişli bir durum yoksa devrim aşamasında bulunulmuyor demektir. Zira, bu şekilde, devrimin olgunlaşmadığı bir durumda, ihtilalin başarıya ulaşması olanaksızdır.

Bunun yanısıra subjektif koşullar açısından da durum elverişli olmalıdır; *devrimci bir durumun bulunmasına rağmen* bir proletarya partisi yoksa, veya proletaryanın bilinç ve örgütlenme seviyesi yeterli değilse, gene, bir ayaklanmanın başarı şansı yoktur. Bu durumda eğer proletarya partisi yoksa, *ana* görev proletaryanın öncü-savaşçı partisini yaratmaktır. Eğer parti kurulmuş ise, devrimci çalışma o partiyi proleter siyasi kitle partisi haline getirmek, emekçi sınıflar ve proletarya kitleleriyle bağlarını kurup geliştirmektir(*). *Proletarya partisinin olmadığı koşullarda devrimci bir durum olsa bile iktidarı almak için ayaklanmaya başvurulmamalıdır.*

Evrim aşaması, bir ülkede sınıf mücadelesinin nesnel konumu açısından nispi anlamdaki bir "*barış*" dönemine tekabül eder. Kapitalist toplumlarda sınıf mücadelesinin bu şekilde "*barışçı*" bir gelişim seyri izlediği dönemlerde, proletarya partisinin iktidar mücadelesi de buna uyumlu bir seyir izlemek durumunda-
dır. Evrim dönemlerinde, toplumsal hareketin sıçramalı bir gelişme dönemine gireceği, toplumun alt üst oluşlar içine gireceği döneme kadar *ayaklanmanın hazırlanması* esastır. Bu koşulların olduğu durumlarda ise, *ayaklanma, iktidarı ele geçirmek için ileri atılma* gündemdedir. İşte, emperyalist-kapitalist ülkeler açısından devrimci mücadelenin temel çizgileri, bu şekilde evrim ve devrim aşamaları başlıklar altında toplanarak incelenmektedir. Bu iki farklı tarihsel-toplumsal süreç uyumlu olarak, proletarya tarafından gündeme getirilen mücadele biçimleri de kaçınılmaz olarak farklı *biçimler* alacaktır. Lenin, "Komün Dersleri"nde şöyle yazıyordu:

"Devrim dönemleri barış içinde evrim denen dönemlerden, yani iktisadi koşulların derin buhranlar ve güçlü kitle hareketleri doğurmadığı dönemlerden kesinlikle şu bakımdan ayrılır: Devrim dönemlerinde mücadele *biçimleri* kaçınılmaz olarak *daha çok çeşitlidir*... Bunun için devrim dönemlerini değerlendirmede mücadelenin *biçimlerini* çözümlenmeden yalnız çeşitli sınıfların faaliyet çizgilerini tanımlamaya kalkarsak, tartışmamız bilimsel anlamda eksik ve diyalektik dışı olur, günlük siyaset bakımından

(*) Bu konuda bak. M.Çayan, Toplu Yazılar, s.243

da soysuzlaşıp, *raisonneur*'ün *hiikmü kalmayan yazuları* olur... *Belli bazı koşullar altında sınıf savaşının silahlı çatışma ve iç savaş biçimini alacağı unutulmamalıdır.* İşçi sınıfının çıkarlarının düşmanlarını silahlı çarpışmalarda amansızca yoketmeyi gerektirdiği zamanlardır bunlar."*

Yine Lenin evrim ve devrim dönemlerinin karakteristikleri üzerine şöyle yazıyor:

"Gelişiminin her aşamasında, her anda, proletarya taktikleri insanlık tarihinin bu kaçınılmaz nesnel diyalektiğini dikkate almalı, bir yandan siyasal durgunluk ve uyuşuk ve sözümlü ona "*barış içinde*" gelişme dönemlerinden öncü sınıfın bilincini gücünü ve militanlığını geliştirmek için yararlanırken diğer yandan da bu yararlanmanın tüm çalışmalarını öncü sınıfın ilerlemesindeki 'nihai amaca', yani 'yirmi yılları içeren' büyük günler geldiğinde karşısına çıkacak büyük görevlere pratik çözümler bulma yeteneğini bu sınıfa kazandırmaya yönelmelidir." (**).

Buraya kadar ortaya konulanlar, üzerinde tartışılmayacak kadar açıktır. Gene de bu konular üzerinde "*orijinal*" görüşler ortaya atılmıyor değildir. Örneğin, çok "*orijinal*" (ve derin!) bir görüş "*Birikim Dergisi*" yazarlarından "Ö.Laçiner"e ait. "*Birikim*" yazarı, M.Çayan'ın marksizmi anlamadığını "*kanıtlamaya*" ve onun teorisinin "*geçersizliğini*" göstermeye uğraşırken, evrim ve devrim aşamaları konusuna da değiniyor ve şöyle yazıyor:

"Şüphesiz bu yazılanlar devrim aşamasını silahlı eylemlerle evrim aşamasını çeşitli silahlı eylem biçimleriyle karakterize eden mantığa aykırıdır. *Her ne kadar evrim ve devrim aşamaları ayırımı yapan şematikler Marks ve Lenin'den kaynaklandıklarını söyleseler de bu onların ancak eserlerini biçimci kafayla okuduklarını gösterir.* (abç). Sosyalist mücadelenin bunca önemli bir sorunu olarak sunulmasına rağmen ne Marks'ta ne de Lenin'de şunlar şu aşamalara ait mücadele biçimleridir diyen bir tasnif görülmez. Bizde Dr. Kıvılcımlı'nın doruğuna vardığı bu biçimcilik ürünleri M.Çayan'ın yazılarına da yerleşmiştir" (Birikim, Sayı 23, s. 43).

(*) Lenin, aktaran Pomeroy, (Gerilla Savaşı, s. 127).

(**) Lenin, Marks ve Engels, Köz Yayınları, s. 54.

İnsan sormadan edemiyor, "orijinallik" yapacağım diye, bu denli saçmalamanın ne alemi var?! Yukarda, Lenin'den yaptığımız aktarmalar, (hangi "biçimsiz" kafayla okursan oku) son derece açıktır(*). Lenin, yukardaki ikinci paragrafta, net bir şekilde "barış içinde evrim" denen dönemlerle "20 yılları içeren" büyük devrim günlerini, proletarya partisinin çalışma tarzı açısından nasıl değerlendirmesi gerektiğini anlatıyor. Birinci paragrafta ise daha net ifadelerle "devrim dönemleri" ile "evrim dönemleri"nin, mücadele biçimleri açısından incelenmesinin zorunluluğuna değiniyor. Birikim yazarı ise "evrim ve devrim aşamaları yapan şematikleri" (Lenin'in özel sohbetlerine dayanarak olmalı*) ver yansın ediyor!.. (Zaten, büyük rastlantı, Birikim'i okurken insan, Lenin'in "raisonneur"ün hükümü kalmamış yazıları" derken kastettiği neyse, işte hep onu okur gibi oluyor!).

Ö.Laçiner'in ve genel olarak Birikim'in temel hatası, marksizmi ne kadar "derin" bir şekilde kavradığını göstermeye çalışırken, Marksizmi "kimse anılamayacağı kadar" karıştırmaya, şekilsizleştirmeye uğraşmasıdır. O, "modelcilik", "biçimcilik" diye kötü birşey "keşfetmiş". Bütün, "biçim"leri parçalamak için "savaşırken", Marksizmi büsbütün "biçimsiz" bir kafa karışıklığına tekabül ettirmeye uğraşıyor ve bu yolla da içine düştüğü sınırsız "felsefi karışıklık"tan habersiz, saçmalayıp duruyor. "Biçimcilik", "modelcilik", "Stalincilik" diye diye, bize, genellikle işsiz güçsüz aydınlarda rastlanan türden "biçimsiz" bir "filozof karışıklığı" sunuyor!

"Biçimcilik" (ya da "şematizm") kuşkusuz kötü bir şeydir. Ama, bunu, Marksist yöntemin en temel özelliklerinden biri olan "soyutlama" ile karıştırmamak gerekir. Şematizme düşmeyeceğim diye, olguları az-çok belirgin ve ayırıcı tasnifler (şemalar) altında toplayarak incelemekten vazgeçmek; rastlantısal olanları, zorunlu olanlardan; belirleyici olanları tali olanlardan; özgül olanları evrensel olanlardan ayırarak incelemeyi reddetmek, Marksist teoriden tümüyle vazgeçmek anlamına ge-

(*) Laçiner bir yazısında, M. Çayan'ın bir ifadesine karşılık, Lenin'in özel sohbetlerinde bile böyle birşey söylemediğini ileri sürmüştü!

dir. Hele bu yolla, Marksizmi, hiçbir belirli devrim stratejisi tespiti ve ona uyan çalışma anlayışları tanımayan ve gelişmelerin ve olguların kendiliğinden ortaya çıkan biçimlerinin gereklerini takibeden bir anlayışa indirgemek, onun toplumsal gelişmelerin nesnel yasalarını bilme yoluyla elde ettiği can alıcı önceden görme özelliğini yoketmek, devrimci Marksizmi sıradan bir "reel politika" seviyesine indirgemek demektir ki, Ö. Laçiner'in bize sunduğu "model" de bundan ibarettir.

Elbette, her tasnif gibi proletaryanın sovyetik ayaklanmaya tekabül eden devrimci mücadelesinin yukarıda ele alınan şekilde evrim ve devrim aşamaları başlıkları altında incelenmesi de bir şemalandırma ve soyutlamadır ve;

"Elbette hayat hiçbir zaman şu veya bu şemalandırmaya harfiyen uygun olmaz. Her soyutlama ve şemalandırma gerçeğin bir kısmını ihmal eder, bir kısmını ise ister istemez abartır. Fakat teorik tahli hayatın giriftliğini ve çok yanlılığını kolay anlaşılır hale getirerek, eylem kılavuzu görevini yerine getirir. Bu yüzden, bu şemalandırmamızdaki dönemleri mekanik bir şekilde birbirinden ayrı şekilde değil de bir sürecin birbiri içine girmiş iç halkaları olarak görmek gerekir." (M.Çayan, Toplu Yazılar, s. 319)

Kısaca tekrarlamak gerekirse, emperyalist kapitalist ülkelerde proletaryanın devrimci mücadelesi evrim ve devrim aşamaları başlıkları altında incelenir. Bu tasnif şüphesiz, herşeyden önce, bu ülkelerde, sınıf mücadelesinin önce uzun ve nispi "barış" dönemlerinden geçeceği ve sonra kısa ve şiddetli buhran dönemlerinin ve çalkantıların ortaya çıkacağı tespitine dayanır. Ve şehirlerdeki bir genel ayaklanma yoluyla siyasal iktidarı ele geçirilebilmesinin koşullarını hazırlamaya ve bu şekilde devrimin olgunlaştığı dönemler ortaya çıktığı anlarda ise temel gücünü sanayi proletaryasının oluşturduğu (işçi sınıfının fiili önderliğindeki devrim güçleri tarafından) iktidarı süratle (mümkün olduğu kadar bir anda —Lenin) fethedilmesi için duraksamasızca saldırmaya ve "düşmanı bir anda yoketmeye" —Lenin— yönelik bir devrimci mücadeleyi öngörür.

Mao, şehirlerin ve işçi sınıfının fiili gücünün belirleyici olduğu

kapitalist-metropol ülkelerdeki devrimlere ait bu özellikleri şöyle özetlemekteydi:

"İktidarın silah yoluyla ele geçirilmesi, meselenin savaşla halledilmesi devrimin başlıca görevi ve en yüksek biçimidir. Bu Marksist-Leninist devrim ilkesi gerek Çin gerekse diğer bütün ülkeler için evrensel olarak geçerlidir.

Ama ilke aynı kalmakla birlikte onun proletarya partisi tarafından uygulanması, değişik şartlara göre değişik şekillerde ifadesini bulur (...). *Kapitalist ülkelerdeki proletarya partilerinin görevi uzun bir legal mücadele dönemi boyunca işçileri eğitmek, kuvvet toplamak ve böylece kapitalizmi nihai olarak yıkmaya hazırlanmaktır* (abç). Bu ülkelerde mesele uzun bir legal mücadele, parlamentodan bir kürsü olarak yararlanmak, iktisadi ve siyasi grevler, sendikaların örgütlenmesi ve işçilerin eğitilmesi meselesidir. Orada örgütlenme biçimi legaldir, mücadele biçimi de kantsızdır. (Askeri değildir) (...). Kapitalist ülkelerin komünist partileri kendi ülkeleri tarafından yürütülen emperyalist savaşlara karşı çıkarlar... Komünist Partilerin vermek istedikleri savaş, hazırlanmakta oldukları iç savaştır. Fakat bu ayaklanma ve savaş burjuvazi gerçekten çaresiz bir duruma gelinceye, *proletaryanın büyük çoğunluğu silaha sarılıp savaşmaya kararlı hale gelinceye* ve köylük bölgelerdeki kitleler proletaryaya gönüllü olarak yardım edinceye kadar başlatılmamalıdır. Ve böyle bir savaşı başlatmanın zamanı geldiğinde ilk adım şehirleri ele geçirmek, ardından da köylük bölgelere ilerlemek olacaktır. Tersine değil. Bütün bunlar, kapitalist ülkelerin komünist partileri tarafından yapılmıştır ve Rusya'daki Ekim Devrimiyle doğruluğu kanıtlanmıştır." (abç) (Mao).*

III

HALK SAVAŞI AÇISINDAN EVİRİM VE DEVRİM AŞAMALARI

Buna karşılık, emperyalizmin hegemonyası altındaki, devrimin uzun süreli bir halk savaşı biçiminde geliştiği ülkelerde devrimci mücadelenin gelişimi, temelden farklı özellikler göstermektedir. Mao, yukardaki aktardığımız bölümde emperyalist-kapi-

(*) Mao, SE, C.II, s. 322

talist ülkelerdeki devrimci mücadelenin temel çizgilerini ortaya koyduktan sonra şöyle devam ediyordu:

"Çin ise farklıdır. Çin'in özellikleri, bağımsız ve demokratik değil, yarı sömürge ve yarı feodal olması, içte demokrasi olmayıp feodal baskı altında bulunması ve dış ilişkilerinde milli bağımsızlığa sahip olmayıp emperyalizmin tahakkümü altında olmasıdır. ...Komünist partisinin buradaki görevi, esas olarak, ayaklanma ve savaşı başlatmadan önce uzun bir legal mücadele döneminden geçmek ve önce büyük şehirleri ele geçirmek ve ardından köylük bölgeleri işgal etmek değil tam tersidir.

Emperyalizmin ülkemize saldırmadığı zamanlarda, ÇKP (...) iç savaşa girer. Emperyalizm saldırdığı zamanlarda ise... bir milli savaşa girer.

Bütün bunlar, Çin ile kapitalist ülkeler arasındaki farkı ortaya koymaktadır. *Çin'de esas mücadele biçimi savaş, esas örgütlenme biçimi ordudur.* Kitle mücadelesi ve kitle örgütlenmeleri de önemlidir... ve küçümsenemezler; ama onların amacı savaşa hizmet etmektir. Bir savaşın patlamasından önceki bütün örgütlenme ve mücadele savaşa hazırlık içindir. Savaş patladıktan sonra ise, bütün örgütlenme ve mücadele savaşla dolaylı ya da dolaysız olarak uyum içinde yürütülür...

Çin proletaryasının partisinin temel görevi, hemen hemen ta baskından beri karşı karşıya bulunduğu görev, mümkün olduğu kadar çok mütefikle birleşmek ve şartlara göre, ister içten ister dıştan gelsin, silahlı karşı-devrime karşı milli ve sosyal kuruluş için silahlı mücadeleler örgütlemektir. Silahlı mücadele olmaz, proletaryanın ve Komünist Partisinin Çin'de hiçbir varlığı olamaz ve herhangi bir devrimci görevi başarıya ulaştırma imkansız olur" (aynı yer) (abç).

Burada, Çin devrimine has özellikler olarak ortaya konulanlar, sanayi proletaryasının ve şehirlerin belirleyici bir rol oynadığı, uzun dönemli "barış içinde evrim denen dönemlerden" sonra, kısa dönemli bir genel ayaklanmaya dayanan devrim stratejisinden (sovyetik ayaklanma) tamamen farklı özelliklere sahip olan bir çizgi ortaya çıkıyor. Burada artık sanayi proletaryasının ve şehirlerin anahtar rolü oynadığı, şehirlerdeki bir genel ayaklanma sözkonusu değildir. Ve böylesi bir ayaklanmanın

uzun bir barışçıl çalışma ile hazırlanması sözkonusu değildir. Tam tersine köylülerin ve kırsal bölgelerin belirleyici olduğu uzun süreli bir savaş sözkonusudur. Bunlar, artık halk savaşı teorisinin genel çizgilerini ortaya koyar. Artık burada savaş, kısa değil uzun bir süreçtir ve bu, kendisinden çok güçlü bir düşman tarafından gündeme getirilen silahlı saldırılar karşısında, önce direnebilmenin (varolabilmenin), sonra güçlenebilmenin ve savaşı kazanabilecek bir duruma gelebilmenin tek yoludur.

Burada can alıcı nokta silahlı mücadeleye başlamak için ("*sovyetik ayaklanma*"da olduğu gibi) devrim aşamasında olunmasının yani devrimin objektif ve subjektif koşullar itibarıyla tamamen olgunlaşmış olmasının beklenmesinin söz konusu olmamasıdır; ve tam tersine devrimin gerçekleşme koşullarının olgunlaşabilmesi, devrimin silahlı güçlerinin, karşı devrim güçlerini altedebilecek bir seviyeye gelebilmesi için, Mao'nun ifadeyle hemen hemen başlangıçtan itibaren silahlı mücadeleler örgütlemek gerekmektedir. Aksi halde —silahlı mücadele olmaksızın— devrimci hareketin hiçbir varlığı olamaz ve devrimci mücadelenin hiçbir temel görevi yerine getirilemez. Ve sonuç olarak iktidarı ele geçirebilmenin koşullarının tamamen olgunlaştığı bir aşamaya yani devrim aşamasına ulaşılamaz. Bir başka ifadeyle, barışçıl mücadele yöntemlerini temel alan bir hareket, emperyalizmin hegemonyası altındaki bir ülkede, siyasi iktidarı ele geçirme aşamasına asla ulaşamaz.

Halk savaşı teorisi uyarınca, emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerde, (genel olarak) proletaryanın devrimci mücadelesi, yukarıda etraflıca ele aldığımız şekildeki evrim ve devrim aşamaları başlıkları altında ele alınarak incelenmemektedir. Uzun süreli devrimci savaş temelindeki halk savaşları genel olarak stratejik savunma ve stratejik saldırı dönemlerine ayrılırlar ve bu iki dönem arasında da Mao'nun "stratejik denge" dediği bir geçiş aşaması yer alır. (Elbetteki bu tasnif de bir şemalandırma ve bunu da mekanik olarak dümdüz bir merdivenin basamakları gibi algılamak gerekir).

Kuşkusuz ki halk savaşının başlangıç aşamasında, silahlı eylemlerin başlatılması için, koşulların elverişli olup olmaması-

nın gözönünde bulundurulması sözkonusudur ve savaş öncesinde bir savaşa hazırlık dönemi sözkonusudur. Ancak burada sorun tamamıyla farklıdır ve sorunun klasik evrim ve devrim aşamaları formülasyonları çerçevesi içerisinde ele alınması asla sözkonusu olamaz. Bazılarının kafası burada da savaş öncesi bir hazırlık döneminden sözedilmesine takılıyor. Bu hazırlık dönemini evrim aşaması olarak göstererek, sömürge ve yarı sömürge ülkelerdeki devrimci mücadeleler açısından da evrim ve devrim aşamaları formülasyonunun aynen geçerli olduğunu, ve de evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçemeyeceğini kanıtlamaya çalışıyorlar. Böyle bir iddia, tamamen saçmadır. Savaş öncesi hazırlık döneminin evrim aşaması, daha sonraki halk savaşı aşamasını da devrim aşaması olarak ele almak sözkonusu olamaz. Öyle olsaydı halk savaşının başlaması için devrim aşaması koşulları için Lenin'in öngördüğü koşulların aranması gerekirdi. Oysa ne objektif koşullar açısından ne de subjektif koşullar açısından, Lenin'in öngördüğü şekilde devrim olgunlaşmış değildir. Stratejik savunma aşamasında, devrim güçleri, hiç bir yönden iktidarı ele geçirebilecek bir aşamada yani devrim aşamasında değildirler. Ve tam aksine iktidarı alacak duruma gelebilmek için, (devrimi hazırlayabilmek için!) silahlı mücadeleye dayanmak zorunludur. Halk savaşının başlangıcında bazı bakımlardan devrim aşamasına benzeyen bir durumun sözkonusu olmasına rağmen, (örneğin toplumun barışçı bir ortamda bulunmaması, sınıf mücadelesinin esas olarak, silahlı biçimler altında sürmekte oluşu gibi) diğer bazı bakımlardan, toplum devrim aşaması koşullarında değildir. Örneğin, devrim güçleri henüz iktidarı alabilecek aşamada değildir. Böyle bir aşamaya ancak stratejik saldırı aşamasında, düzenli orduların kurulmasından sonra ulaşılması sözkonusudur. Bu açıdan, halk savaşının başlamasından sonraki sürece devrim aşaması, ondan önceki hazırlık dönemine de evrim aşaması denmesi tamamen anlamsızdır.

Mahir Çayan, emperyalizmin hegemonyası altındaki sömürge yarı sömürge ülkelerle emperyalist-kapitalist ülkeler arasındaki, evrim ve devrim aşamaları ve devrimci mücadele açısından ortaya çıkan ayrımı, emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerde, evrim ve devrim aşamalarının, metropollerdeki gibi ayrı-

lamayacağı, bu iki aşamanın iç içe geçtiği şekilde formüle etmiştir.

Honduras Devrimci Partisi'nce 1969 Nisan'ında kabul edilen politik çizgiyi belirleyen HONDURAS DEVRİMİ'NİN YOLU başlıklı yazıda bu konuya ilişkin olarak şöyle deniyordu:

"Ülkemizin şartları, uzun sürecek bir silahlı mücadeleyi gerektirmektedir. 1963 askeri darbesinden sonra devrimciler ve diğer muhalefet grupları için bütün barışçı yollar tıkanmıştır. Gerici hükümet hızla bir çıkmaz içine sürüklenmekte, kitlelerin huzursuzluğu ve sabırsızlığı artmaktadır. Bu durum silahlı mücadelenin başlatılmasını ve geliştirilmesini mümkün kılmaktadır. (...) Bizimki gibi yarı-feodal ve bağımlı ülkelerde objektif ve subjektif şartların tamamen olgunlaşmasını beklemek gerektiğini söylemek yanlıştır. Çünkü, bu şartların mutlak olgunluğu iktidarın hemen ele geçirilmesi için gereklidir. Fakat uzun sürecek bir gerilla savaşının başlatılması için asgari mevcudiyetleri yeterlidir"(*) (abç).

Burada da sorun, genel hatlarıyla doğru olarak ortaya konulmaktadır. Burada ortaya konulan anlayış, yani silahlı mücadelenin başlatılması için devrimin tümüyle olgunlaşmasının beklenmesinin gerekli olmadığı tespiti, ister eski sömürge yarı sömürge ülkeler olsun, ister III. bunalım döneminin yeni sömürgeleleri olsun, devrimin uzun süreli bir halk savaşı yolundan geçeceği bütün ülkeler açısından geçerlidir.

Buraya kadar, halk savaşı teorisi açısından evrim ve devrim aşamaları konusunun nasıl ele alınması gerektiğini genel hatlarıyla ortaya koymaya çalıştık. Buraya kadar yaptığımız açıklamalarda ortaya çıkan ve halk savaşı teorisinin en temel özelliklerine ilişkin olan tespitler M.Çayan tarafından gerek İhtilalin Yolu başlıklı bildiriye, gerekse Kesintisiz II-III'de açık olarak ortaya konulmuştur. Bizim gibi, devrimin stratejik çizgisinin uzun süreli bir halk savaşı olarak ortaya çıktığı ülkelerde, devrimci mücadelenin "klasik" evrim ve devrim aşamaları formülasyonları çerçevesinde ele alınmayacağı ortaya konularak, ancak ve ancak silahlı bir mücadele temel alınarak, emekçi

(*) Bak. Devrimci Yol, Sayı 5, s. 10-11.

halkların devrimci mücadelelerinin başarıya ulaştırılabileceği gerçeği ortaya konulmuş ve devrimci yolun önüne dikilen revizyonist tahliller açığa çıkarılmıştır. Devrim aşamasının olgunlaşıp, bir günde (ya da bir gecede!) devrimin gerçekleşmesi beklenildiği "elli yıllık kış uykusu" böyle sona ermiştir!

"İhtilalin Yolu" başlıklı bildiriye bu konuya ilişkin olarak şöyle yazıyordu:

"Ülkemizdeki pasifistler, evrim aşamasında olduğumuzu bu nedenle içinde bulunduğumuz evrede silahlı savaşın objektif şartlarının olmadığını iddia etmektedirler... Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde evrim ve devrim aşamaları bu şekilde bıçak gibi birbirinden ayıramazlar. Bu aşamalar birbirinin içine girmişlerdir. (abç) Ayrıca, emperyalizmin işgali, karşı tarafın, bizzat, zora, şiddete, silaha başvurusu demektir. Bu ise silahlı savaşın objektif şartlarının mevcudiyeti demektir" (M.Çayan, Toplu Yazılar, s. 320).

Keza Kesintisiz Devrim II-III'de:

"...Emperyalist hegemonya altındaki bütün geri bıraktılmış ülkelerde milli kriz, tam anlamı ile olgunlaşmış olmasa bile mevcuttur. Bu ise devrim durumunun sürekli olarak varolması, evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi, bir başka deyişle silah eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir" (Aynı yer, s. 257).

denilerek, ister I. ve II. bunalım dönemindeki eski tip sömürge yarı sömürge ülkelerde olsun, ister emperyalizmin III. bunalım dönemindeki yeni sömürge ülkelerde olsun sorunun nasıl ele alınması gerektiği ortaya konuluyordu. Yine "İhtilalin Yolu"nda şöyle yazıyordu:

"Şu anda iktidar mücadelesi yapan partimiz iktidarı alabilecek güçte ve aşamada değildir. Biz, halkımızın ihtilalci savaşının bu aşamaya gelebilmesi için gerilla savaşının şart olduğunu söylüyoruz ve bu amaçla da çalışıyoruz" (abç).

"Bu devrimci değerlendirmeye karşı çıkış, sadece ülkemiz pasifistlerine özgü değildir... Bütün geri bıraktılmış ülkelerin solun-

daki pasifistlerin şiddetle karşı çıktıkları bir değerlendirmedir bu. Meselenin özü de budur" (Aynı yer, s. 257).

Gerçekten de, "meselenin özü" budur ve yenilgi sonrasında eski ve yeni tüm oportünistlerin bulanıklaştırmaya ve çürütmeye çalıştıkları bu tespitler ülkemizdeki devrimci çizgi ile revizyonist-oportünist çizgilerin en kesin ayırım noktalarını vurgulamaktadır. Yenilgi sonrasında da, tüm revizyonistler, "devrim aşamasının olgunlaşmadığı" koşullarda (1971'lerde) silahlı mücadeleye başlamanın yanlış olduğu" görüşünü papağan gibi tekrarlar, bir yandan da *evrim devrim aşamalarının iç içe geçemeyeceği* iddiasını türlü cambazlıklarla kanıtlamaya koyulmuşlardır.

Oportünistlerin bu konuya ilişkin suçlama ve eleştirilerinin cevaplandırılması, konunun bütün yönleriyle kavranabilmesine yardımcı olması bakımından yetersiz sayılmayabilir.

IV

EVRİM VE DEVRİM AŞAMALARI KONUSUNDAKİ DEVRİMCI TESPİTLERE YÖNELEN ELEŞTİRİLER

Ülkemizdeki revizyonist-oportünist çizgilerin temsilcileri, devrim anlayışı konusundaki görüşlerinin bir sonucu olarak, evrim ve devrim anlayışı konusundaki devrimci teorik tezleri, başta değindiğimiz gibi, özellikle 1974 sonrasında yoğun bir eleştiri konusu haline getirerek çürütmeye çalışmışlardır.

Ülkemizde, devrimin tamamen olgunlaşacağı bir duruma gelinceye kadar, uzun ve "banşçı" mücadele yöntemlerinin temel alınması gerektiği biçimindeki bir evrimci mücadele anlayışına sahip olan (TİP, TSİP, TKP, KSD, PDA, vb.) tüm revizyonist grupların; bu konuya ilişkin ortaya koydukları eleştiri ve görüşleri çerçevesindeki tartışmanın, tümüyle devrim anlayışına ilişkin bir tartışma olduğuna kuşku yoktur.

Konunun "diyalektiğe aykırılık" açısından ele alınması çokça karşılaşılan bir durumdur.

Bildiğimiz kadarıyla da bu "diyalektiğe aykırılık" konusunun "mucidi" M.Aktolga'dır. 1972'lerde, *davayı inkar* eğilimlerinin yaygınlaşmaya başladığı dönemlerde, evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçmesi tespitinin diyalektiğe aykırı olduğu ileri sürülüp durulmuştur. Daha sonra bu "diyalektik maruzatlar" sürdü geldi.

1974 sonrası dönemde bu iddiaları, KSD, yaygın hale dönüştürerek bu konuda kafaları bulandırmaya uğraştı. (Şöyle söylemek belki daha gerçekçi olur: Kendi kafa karışıklıklarının gereğini bu şekilde yerine getirdi). Daha sonraları aynı iddialar PDA ve HK tarafından da ileri sürüldü. Eleştirilerin hepsinde aynı ayrı yapılan hatalar bir yana bırakılacak olursa bakış açıları, ve konuya yaklaşımlarının özü aynıdır.

Ülkemizdeki oportünizmin en tecrübelilerinden sayılabilecek olan PDA'cılar, tezlerimize karşı çıkararak "Böylece devrimin başından itibaren silahlı mücadele biçiminde gelişeceği kabul ediliyor. Bu iddia diyalektiğin en temel ilkelerini reddediyor..." diyor. (Aydınlık, sayı 74, s. 20).

"Devrimin başından itibaren silahlı mücadele biçiminde gelişmesi" niçin diyalektiğin reddi olsun? Ülkemizi (şimdilik) bir yana bırakalım, yukarıda Mao'dan yaptığımız alıntıyı hatırlayalım. Burada Mao, Çin'de, Komünist Partisi'nin hemen hemen başlangıçtan beri temel görevi silahlı mücadeleler örgütlemek olmuştur, diyordu. PDA'cıların kafasına kalırsa, Çin devriminin diyalektiğe aykırı olduğunu kabul etmek gerekecektir! Anlaşılan PDA'cı baylar da diyalektiği KSD'nin ünlü diyalektisyenlerinden (ya da Aktolga'dan) öğrenmişler!

HK'cılar da soruna benzer bir bakış açısıyla yaklaşıyorlar ve bu konuda revizyonist bir yaklaşım sergiliyorlar. Onların bu konuda ileri sürdükleri görüşler, TSİP'lilerin bakış açılarıyla ve KSD'nin sergilediği bakış açısıyla büyük bir benzerlik göstermektedir.

"Parti Bayrağı"nda(*) yayınlanan yazılarda, bir de ayrıca, Devrimci Hareketin görüşlerini "ötekilerden farklı olarak"(!) (hem de ilk defa!) "soldan" eleştirdikleri yazılarak, garip bir şekilde böbürleniliyor.

"PB"da, evrim-devrim dönemlerinin içiçe geçtiği formülasyonu üzerinde durmakta, ve "Kesintisiz Devrim'in barışçı ve savaşıçı biçimleri de iç içe geçirdiği" belirtildikten sonra şöyle demektedir:

"Diyalektik materyalizm açısından doğada ya da insan toplumunda nitel bir değişim, ancak nicel birikimle mümkündür. Bunun aksini iddia etmek... metafizik düşünce tarzına aittir."

Burada "PB" Stalin'den "Diyalektik yöntem hareketin iki şekli olduğunu öğretir. Evrimci şekil ve devrimci şekil. Evrim devrimi hazırlar ve onun için elverişli olanı yaratır..." şeklindeki, KSD'nin de aktarıp durduğu bir bölümü aktardıktan sonra "Felsefi açıdan böyledir" diyor! Yani, HK'cıların çöküş noktası da, aynı "felsefi" şaşkınlık! Kişi, yukardan beri ortaya koymaya çalıştığımız sorunu böyle bir "felsefe"ye dökerse, arkasından revizyonizmin sefaletinden başka birşey gelmez.

Evrim ve devrim aşamaları konusundaki THKP-C tezlerinin geçersizliğini kanıtlamak için, Stalin'in nicel birikim, nitel sıçrama, evrimci hareket, devrimci hareket üzerine olan ifadelerini aktarmak, ve sorunu bu şekilde tartışmak tamamen anlamsız bir şaşkınlıktır. Aslında belirli bir nicel birikim olmadan nitel değişikliğin olmayacağını kanıtlamak için, Stalin'den alıntı yapmaya kalkmak, bizdeki anlamsız bir alıntı hastalığının belirtisidir. Evet, hiçbir şey belirli bir nicel birikim oluşmadan nitelik değiştiremez. Bir halk deyimiyle hiçbir şey gökten zembille inmez. Bu tartışılan konu açısından neyi gösterir? Evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçmesi konusunda; uzun süreli bir halk savaşı sürecinin başlangıcında, proletarya partisince gerilla mücadelelerine başvurmak için, Lenin'in öngördüğü ayaklanma koşullarının aranıp aranmayacağı tartışmasında, Stalin'

(*) Parti Bayrağı, HK'nın aylık yayım organıdır.

den yapılan aktarma, ne gibi bir açıklık getiriyor?

"PB" yazarları, halk savaşında da evrim-devrimin içiçe olamayacağını, halk savaşının da, bir objektif-maddi temel üzerinde nicel birikimin sonucu olarak doğacağını; bir evrim döneminin, hazırlık döneminin söz konusu olduğunu anlatıyorlar. Herşeyden önce evrim döneminin herhangi bir hazırlık veya nicel birikim olarak ele alınamayacağı anlaşılmalıdır. Sorun, herhangi bir şeye "hazırlanma" veya nicelik biriktirmek olarak ele alınacak olsa herşeyin bir hazırlığı vardır! Partiyi oluşturmanın, stratejik savunma dönemi içinde taktik taarruzlar düzenleyebilmenin, stratejik saldırı dönemine geçmenin, vb. herşeyin bir hazırlığı (evet, diyalektik olarak!) vardır. Eğer her hazırlığa evrim aşaması denecek olsa bunların hepsini evrim aşaması olarak kabul etmek gerekirdi.

Halk savaşının da, gerilla savaşının da bir evrimi (diyalektiği) vardır. Onun da bir savaş öncesi (savaşa hazırlık) dönemi, savaş içinde bir güç biriktirme (stratejik savunma) dönemi ve de iktidarı ele geçirmeye yönelik bir devrim (stratejik saldırı) dönemi vardır. Halk savaşlarının da belirli bir hazırlık dönemi vardır denilerek, bu hazırlık döneminin evrim aşamasına tekabül ettiği, dolayısıyla da klasik evrim-devrim aşamaları formülasyonunun halk savaşı stratejisi açısından da geçerliliğini koruduğu ileri sürülemez. Halk savaşında söz konusu olan hazırlık dönemine evrim aşaması, halk savaşı sürecinin tamamına da devrim aşaması denilecek olsa, halk savaşındaki hazırlık sürecinin tamamlanması için devrim aşaması koşullarının olgunlaşmış olmasının beklenmesi gerekecektir. Yani halk savaşına başlamak için gerekli koşullarla, bir genel ayaklanmayla iktidarı ele geçirmek için gerekli devrim aşaması koşulları eşitlenmiş olacaktır ki, bu tamamen geçersizdir. Halk savaşının başlangıcındaki savaşa hazırlık aşaması, klasik evrim aşaması, tamamen farklı şeylerdir. Birincisinde sözkonusu olan proletarya partisinin gerilla mücadelelerine başvurmasının koşullarının hazırlanması iken, ikincisinde bir genel ayaklanmanın ve bu yolla iktidarı ele geçirmenin koşullarının hazırlanmasıdır. Aynı şekilde halk savaşı ile devrim aşaması da eşitlenemez. Halk savaşı stratejisiinde, savaşın başlangıcında devrim güçleri, karşı-devrim güçlerini

yok edecek bir durumda (Lenin'in tanımladığı anlamdaki devrim durumunda) değildir. Bu yüzden saldırı değil stratejik savunma sözkonusudur. Uzun süreli savaş teorisi, kendinden çok güçlü durumdaki karşı-devrim güçlerine karşı, ancak ve ancak uzun bir silahlı savunma döneminden geçtikten sonra başarıya ulaşabileceği tespitine dayanır. Savaşın başlangıcında asla iktidarın alınabileceği koşullar(devrim aşaması koşulları) yoktur. Buna rağmen iktidarı alma aşamasına ulaşabilmek için silahlı mücadelenin gündeme getirilmesinin zorunluluğu sözkonusudur. Evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçtiği formülasyonunun anlattığı gerçek de bundan ibarettir!

Bu tezleri kendi felsefesinin bulanıklığında çürütmeye çabala-yan HK'cı baylar şu sorulara cevap vermelidir: Silahlı mücadeleyi başlatmak için, "kitlelerin sloganının savunma yok, saldırı" olacağı koşullar, yani Lenin'in devrimci durum teorisinin öngördüğü koşulların hazırlanması beklenecek midir? Lenin'in "Marksizm ve Ayaklanma" makalesinde(*);

"(3-4 Temmuz'da) iktidarı alma kararı verilseydi doğru olmayacaktı. Çünkü ayaklanmanın zaferi için nesnel koşullar yoktu... (1) Devrimin öncüsü olan sınıfın desteğinden yoksunduk... (2) O zaman bütün ülkeyi saran bir devrimci kabarma yoktu... (3) O zaman düşmanlarımızın ve kararsız küçük burjuvazinin arasında önemli bir siyasi tereddüt yoktu... Şimdi görünüş bambaşka... sınıfın çoğunluğu bizim arkamızda... bütünüyle emperyalistler, bütünüyle menşevikler ve SD ittifakı inanılmayacak kadar tereddütler içinde, zaferi kazanacağımız kesindir... Başarılı bir ayaklanma için bütün nesnel koşullar var..."

derken ortaya koyduğu koşullar (Leninist devrimci durum kavramının içeriği budur!) emperyalizmin hegemonyası altındaki uzun süreli bir halk savaşından geçilmek zorunda olan ülkelerde (ve ülkemizde) silahlı mücadelenin başlatılması için zorunlu mudur? Ülkemizdeki bütün revizyonistler bu sorulara "evet" diye cevap verirler. Ve de, biz bu soruya hayır diye cevap verdiğimiz için bizi eleştirmektedirler. HK'cı baylar da bu sorun karşısında, ülkemizdeki bütün oportünistlerle ağız bir-

(*) Aktaran, Pomeroy, s. 122.

liği içindedir. Onlar da bu soruyu:

"Biz gelişmiş kapitalist ülkelerin proletarya mücadelesi için Leninizm; sömürge, yarı sömürge ülkelerde... başka bir şeyin yol göstereceği yolundaki iddiayı proletaryanın anlayışına tamamen aykırı buluyoruz. Leninizmin 'özelleşmiş bir takım biçimlerinden' söz edenler revizyonistlerdir".

şeklindeki tumturaklı laflarla tıpkı revizyonistler gibi cevaplıyor. "Sömürge ve yarı sömürge ülkeler ve ülkemiz açısından da kesinlikle geçerli olduğu"nu söylediği Leninist tezleri de hiçbir yanlış anlamaya yer vermeyecek şekilde Stalin'den yaptığı şu alıntı ile belirliyor:

"...burjuvazinin yenilmesinin sadece kesinlikle gerekli belirli koşulların birleşmesi halinde gerçekleşebileceğini unutmamak gerekir; bu koşullar gerçekleşmeden proletaryanın iktidarı ele alması diye bir sorun bile olamaz" (Leninizmin Sorunları, s.37).

Stalin'in iktidarı almak için kesinlikle gerekli gördüğü koşulları HK'cı yazar halk savaşının başlaması için gerekli görüyor.

"Proletaryanın iktidarı ele alması için kesinlikle gerekli belirli koşulların birleşmesi"nin, ülkemizde silahlı mücadelenin başlaması için kesinlikle gerekli olduğunu söyledikten sonra, niçin HK taraftarları sokaklara "Yaşasın Halk Savaşı" diye yazılamaz yapıyorlar? Bizce "HK" taraftarları artık bu sloganı yazmaktan (ya da, bu sloganın altına "HK" imzası atmaktan!) vazgeçmelidirler!

İşte revizyonizmin kucagında oturduğu bu "muhkem" yerden "PB" yazarı M.Çayan'a ileri geri lafazanlıklarla saldırılar düzenlemeyi, onun revizyonist teorilerinden(!) bahsetmeyi bir marifet zannediyor. Üstelik getirdiği düşünceler Kitle'nin, KSD'nin (ya da PDA'nın) düşüncelerinden özünde hiçbir fark taşımazken, Mahir Çayan'ı en soldan eleştirme madalyası(!) da talebediyor! Üstüne üstlük, "PB" yazarı, bu eleştirilerinde kaşarlanmış oportünistlerin Kitle'cilerin çarpıtma yöntemlerini de aynen benimsiyor. Bu yazının daha başlangıcında belirttiğimiz gibi, Leninizmin evrensel tezlerinden bir tanesi, emperyalist çağ-

da dünya çapında, proleter devrimlerinin objektif koşullarının olgunlaşmış olmasına rağmen tek bir ülkede devrimin gerçekleşebilmesi için, o ülkenin ayrıca kendi milli krizini de yaşıyor olması gerektiğidir. Bunu M.Çayan gerek Kesintisiz Devrim I' de, gerekse "II-III"de açık ve net bir şekilde defalarca vurgulamaktadır. Buna rağmen "PB" M.Çayan'ın bir cümlesindeki bir ifadeden hareketle, şöyle diyebiliyor;

"Bunu söylerken o, emperyalizm çağında bir proletarya devrimi için objektif şartların olgunlaşmış olduğunu ifade eden 'zayıf halka' kavramı ile her tek ülke için, 'milli çapta genel kriz' kavramında ifadesini bulan devrimci durumu birbirine karıştırıyor ve birincinin varlığının ikinciyi gereksiz kılacağını zannediyor. Leninist tezin tek tek her ülke için 'devrimci durum' ve 'milli çapta kriz' kavramlarını hala 'devrimin temel kanunu' olarak görmeeye devam ettiğini göz ardı ediyor".

Tam bir entelektüel teorisyen bozuntusu!

Üstelik hem cahil hem de sahtekar! "Emperyalizm çağında bir proletarya devrimi için objektif şartların olgunlaşmış olduğunu ifade eden 'zayıf halka' kavramı" diye tumturaklı laflarla ukalalık edeceğim derken cehaletini de sergiliyor. Emperyalizm çağında proletarya devrimlerinin objektif şartlarının olgunlaşması başka şeydir, zayıf halka kavramı başka şey. Üstelik sahtekar da; M.Çayan'ın bu ikisi ile milli krizi birbirine karıştırdığını, tek ülkede devrim için o ülkenin kendi milli krizini yaşıyor olmasının gerekliliğini reddettiğini ileri sürüyor! Sahtekar ve yalancı diyoruz, zira bu teorisyen bozuntusunun Kesintisiz I ya da "II-III"deki bu konudaki Mahir'in çok açık ifadelerini okumamış olduğu düşünülemez. Özetle, HK'cı oportünist bayların bu konudaki görüşlerinin Kitle, KSD, PDA gibi oportünistlerin görüşlerinden hiçbir farkı yoktur. Örneğin okumaya "Kitle" dergisinden devam etsek ne üslup, ne yöntem ne de içerik olarak hiçbir şey farketmiyoruz!

Kitle ve KSD'nin Eleştirileri

"Sol kanat revizyonizmi devrimci durum kavramını tanımaz, evrim ve devrim aşamaları konusundaki leninist doğruyu inkar ede-

rek, dünyada ve Türkiye'de, kendi deyimleriyle 'emperyalizmin üçüncü bunalm döneminde' sürekli olarak devrimci durumun var olduğunu iddia ederler... Onlar subjektif iradeyle devrimin yapılabileceği inancından vazgeçmezler. Devrimin asıl yaratıcısının kitleler olduğunu görmezler. Devrimi kişilerin ve grupların isteklerine bağlı olarak görürler... vb., vb." (Kitle, sayı 137-148).

Tam, "PB"na layık bir yazı. Kitle yazarı da, aynen, "PB"nin (Mahir'i en soldan eleştiren) oportünist yazarı gibi düşünüyor. "Dünyada ve Türkiye'de sürekli olarak devrimci durumun varlığını iddia ederler" gibisinden havada ve bu yüzden de hiçbir değer taşımayan eleştiriler düzerek; sonuçta, Lenin'in bir ayaklanmanın başarıya ulaşabilmesi için öngördüğü koşullar ortaya çıkıncaya kadar evrim aşamasında olunulacağını; ve buna uygun bir mücadele yürütülmek gerektiğini ileri sürüyorlar. Ashında onların bu tutum ve görüşleri, bizim gibi emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerde, devrimin halk savaş şekline, uzun bir silahlı mücadele temeli üzerinde gelişmek zorunda olduğunu reddeden revizyonist tezleri benimsemeleri ile uyumlu ve "tutarlı" bir tutumdur. Halk savaş teorisini bir kenara bırakırsan, evrim ve devrim aşamasının iç içe geçmesi, vb. üzerine olan tartışmalar, tabiiyle anlamsız ve geçersiz hale gelecektir.

Kitle, bu sorun karşısındaki bizim tutumumuzu eleştiri konusu ederken, KSD'nin tavrını da ilginç bir tarzda şöyle yorumluyor:

"Diğer grup ise [KSD kastediliyor] evrim ve devrim arasındaki teorik ayrımı inkar etmek cesaretine sahip değildir. Ayrıca şu anda devrimci bir durum bulunmadığını kabul etmek zorunda kalmışlardır. Çünkü 12 Mart öncesinden başlayarak her türlü göşist ve serivenci eğilim ağır yenilgilere uğramıştır... Bu nedenle serivenci eylemlere girişmek için bile asgari bir hazırlık gerektiği kâfalara dank etmiştir... Bu hazırlığı kendinde göremeyenlerin bir kısmı devrimci lafazanlıkla yukarıdaki birinci grubu oluşturmuşlardır. [Bizi kastediyor]. Göşizmden asla vazgeçmemiş olan ikinci grup ise [KSD kastediliyor] kendi eylemsiz durumunu meşrulaştırmak için bu konudaki bazı leninist doğrulara sığınmış, evrim ve devrim aşamalarının ayrı ayrı olduğunu kabul ederek Türkiye'de devrimci durumun bulunmadığını savunmuştur.

Bunlardan birinci grup daha acemi ve toydur... İkinci grup ise daha tecrübelidir..." (Kitle, sayı 137).

Kitle böyle ilginç bir şekilde, KSD'nin evrim ve devrim aşamaları konusundaki (kendi) leninist tahlillerini kabul eder görünüşünü, aslında bu doğru tespitleri bu leninist tespitlerin doğruluğunu kabul ettikleri için yapmadıklarını, onların niyetlerinin kötü olduğunu iddia etmektedir. Oportünizmin böylesi az görülmiştir. Kitle, kendi içinde, "doğru" görüşleri savundukları için KSD ile birleşme eğilimlerinin belirmesi karşısında, KSD'nin teorik tahlillerinin doğru olduğunu kabul etmekle birlikte onların bu "leninist tahlilleri" içtenlikle inanmadan kabul eder gördüklerini, onların "goşistlikten çıkmadıklarını" tekrar edip durarak (KSD'nin "ille de birlik" tavnna karşı) kendi içindeki KSD ile birlik eğilimlerini bastırmaya çalışmaktadır.

Oysa, (savunması bize düşmez ama) evrim ve devrim aşamaları konusundaki Devrimci Hareketin tezlerini çürütmek için en çok uğraşan KSD olmuştur! Onun bu "hakkım" teslim etmek gerekirdi.

KSD'nin bu konuyla ilgili bir "maruzatı" var, bunu açığa vuruyor: "Halk savaşı tabusunu yıkmak"! Bunu başarabilmek için ortaya koyduğu yaklaşım revizyonistlerin Mao'nun halk savaşı teorisi için söyledikleriyle büyük bir benzerlik içinde(*).

KSD'nin, evrim ve devrim aşamaları konusuna ilişkin olarak ortaya koyduğu görüşler, sonuç olarak, devrim anlayışı açısından bir genel ayaklanma teorisine (sovyetik ayaklanma) ve buna uygun bir mücadele anlayışına (iktidarı alma koşullarının olgunlaşmasına kadar barışçı mücadele yöntemlerini temel alan bir evrim aşaması) tekabül ediyor. KSD, konuya ilişkin getirdiği eleştiri ve bakış açıları ile ilk bakışta sadece öncü savaşı ve silahlı propagandaya itiraz eder bir tavır ortaya koyduğu görüntüsü içindeydi. Evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçtiği

(*) Bkz. Leninizm ve Modern Çin, Temel Yayınları, s. 40-57. (Bu rastlantının, "Kitle"cilerin bu konudaki "Leninci tahlilleri"yle, teorideki "iç içe geçme" olgusuyla ilgisi olsa gerekir).

formülasyonunun sadece öncü savaşı ve silahlı propaganda kavramlarına bağlı bir şey olduğunu sanmışlardı. (Hala birçok yazarlarında bu yanlışlığı sürdürdükleri görülüyor). Oysa, bu konudaki THKP-C tezleri genel olarak bütün halk savaşıyla ilişkin bir tespittir. Bu yüzden, bu tespitin geçersizliğini ispatlamaya çalışırken, gerçekte halk savaşı teorisini bütünüyle reddeden bir tutum ve görüş içindedir. (Evrim ve devrim aşamaları konusundaki Devrimci Hareketin tezleri, bütünüyle halk savaşı teorisi ile ilgilidir. Öncü savaşı, suni denge ve silahlı propaganda üzerine olan görüşler ise, halk savaşı teorisinin kendi içindeki sorunlarla ilgilidir: 3. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmelerin sonucu olarak ülkemizdeki halk savaşı sürecinin Çin ve Vietnam gibi ülkelere oranla, gösterdiği değişim noktalarına ilişkindir).

KSD'nin 2. sayısında yayınlanan "Evrim ve Devrim Aşamaları Üzerine" olan yazıda açıkça:

"Devrim için gerekli sübjektif koşullar yoksa mücadele yöntemleri devrim dönemine, yani iktidarı ele geçirmeye ilişkin yöntemler yerine, bu sübjektif denilen koşulların yaratılması için gerekli olan yöntemler olmalıdır... Bu yöntemler geniş kitle gösterileri... ideolojik mücadele... öz olarak ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çabaları olarak sınırlanır ve bunlar da evrim döneminde temel mücadele yöntemleri olmak zorundadırlar" (KSD, sayı 2, sayfa 21) (abç).

denilerek, bu sorun karşısında kesin bir tavır belirlenmiştir. Evet, "iktidarı ele geçirme koşulları yoksa; barışçıl mücadele yöntemlerini temel alan bir evrim aşaması zorunludur". Bu tür bir yaklaşımın hangi tür devrim anlayışına tekabül ettiği de bellidir. Halk savaşının başlangıçtaki bütün gerilla savaşı dönemlerinde iktidarı alınabilmesi koşulları, (yani karşı devrim güçlerini yoketme koşulları) yoktur ve sınıf mücadelesi de "barış içinde evrim denilen" biçimde cereyan etmemektedir. "Karşı devrimin bizzat zora başvurduğu" koşullar sözkonusudur ve bu yüzden bütün bu dönemler boyunca silahlı mücadele temelindeki savunma esastır. Gerilla savaşının özü (ya da diyalektiği!) budur. KSD bunca kanışıklık içinde getirdiği

görüşlerle gerçekten bu "halk savaşı tabularını yıkmakta" dır. Gerçi aynı yazılarda, "marksizm şu dönemlerde, şu mücadele biçimleri esastır dememiştir" gibi oportünizme has karışık ifadeler de yer almaktadır ama; yukardaki paragrafta açıkça, "devrim için gerekli," (iktidarı almak için) subjektif koşullar yoksa, evrim dönemine ait temel mücadele biçimleriyle sınırlı olduğu belirtilmektedir. Şimdi KSD, "bu sözlerimizden kalkarak bizim uzun süreli savaşa karşı olduğumuzu çıkarmayın lütfen!" diye bir "rica"da bulunmamalıdır! İktidarı alacak subjektif koşulları yarattıktan sonra, savaşı (ya da lafı!) uzatmanın ne alemi var? İktidarı alıverirsin, bütün "halk savaşı tabuları" yerle bir olur!

KSD 2'deki bu "Evrim ve Devrim Aşamaları" konusundaki yazı KSD yazarının sadece bu konudaki değil bütün (herşeyi içiçe geçiren!) kafa karışıklıklarını da mükemmel bir şekilde sergileyen, gerçekten okunmaya değer bir yazıdır. Bu yazıdaki bütün şaşkınlıklarla uğraşmak elbetteki gereksiz bir şeydir. Ama konuyu bitirmeden önce bunlardan bir tanesine kısaca da olsa (yeniden) değinmek, KSD'nin marksist tahlil yöntemini nasıl kavradığını, daha doğrusu onun dünya görüşünün nasıl bir (felsefi) kafa karışıklığına tekabül ettiğini göstermesi bakımından yararlı olabilir.

KSD yazarı, evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçemeyeceğini kanıtlayabilmek için önce "evrim" ve "devrim" kavramlarını ele alıyor. Sonra bunların nicel birikim ve nitel değişiklik anlamına geldiğini (uzun "lügat"larla!) açıklıyor! Sonra da nicel değişikliklerle nitel sıçramanın (örneğin suda ısınmayla buharlaşmanın) içiçe geçemeyeceğini "diyalektik" olarak kanıtlıyor! Burada herşeyden önce marksist formülasyonların kelime yorumu yapılarak ele alınamayacağını hiç bilmediğini bir kere daha sergiliyor.

"Söz konusu edilen evrim ve devrim aşamalarının içiçe olması hareketin evrimci formuyla devrimci formunun içiçe girip tek bir harekete indirgenmesidir. Nicel değişikliklerle nitel değişiklik tek bir hareket olarak sürmektedir. Hareketin böylesine tek bir biçime indirgenmesini diyalektik kabul etmez.... diyalektik dışıdır.

Bunu savunan tek görüş vardır: O da *doğurucu evrim teorisidir*. Diyalektik dışıdır" (KSD, sayı 2, sayfa 19).

KSD yazarı Hacıbayram Camisine müezzin olmalıymış! Evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçtiği şeklindeki formülasyonun yanlışlığını kanıtlamak için, bununla ifade edilmek istenen tahlili ele alarak inceleyip tartışacağına, buradaki kelimeleri ele alıyor. Evrim ve devrim kelimelerinin lügat karşılıklarını buluyor. Evrim (nicel değişiklik)le devrim (nitel değişiklik) içiçe geçer mi geçmez mi diye, diyalektik adına tam bir safсата gösterisine başvuruyor. Bu "buluş"u Marks-Engels-Lenin dahil, hiç kimse KSD yazarından önce keşfetmemiştir! Eğer keşfedilmiş olsaydı, örneğin Marks'ın, "Bonapartist Diktatörlük"ler üzerine söylediklerini, Louis Bonaparte'ın bir sınıf olmadığı, marksizmde ise diktatörlüğün sınıf hakimiyeti demek olduğu üzerine "bilgi"lerle çürütmek mümkün olabilirdi! Ya da örneğin *halk savaşı* kavramını da "*halkın savaştığı savaş*" olarak açıklayıp bir ayaklanmanın da (halkın savaştığı bir savaş olmasından dolayı) halk savaşı olduğu kanıtlanabilirdi!!

Öte yandan KSD yazarı, evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçmesi olgusunu bu şekilde marksist tahlil yöntemiyle ilgisiz bir şekilde tartışırken, bir başka karışıklığa daha başvuruyor. Evrim ve devrim *aşamalarının* içiçe geçmesini, evrimle devrimin içiçe geçmesi şeklinde kelime yorumuna uğrattıyor. Formülasyonu "*nicel değişikliklerle nitel değişikliğin içiçe geçmesi*" olarak alıyor. Oysa devrim aşaması devrimin *olduğu* aşama değil *olabileceği* bir aşamadır. Yani devrim aşaması nitel değişiklik değil nitel değişikliğin *olabileceği* aşamadır. Devrim aşamasında olunmasına rağmen devrim olmayabilir (ör; 1905) toplum nitelik değişimine uğramayabilir. Ama KSD yazarı saçmalığı burda da bırakmıyor. "*nicel birikimle nitel sıçramayı içiçe geçirmek, belli bir nicel birikim olmadan nitelik değişikliği olabilecek demektir, 3 'ane O olmadan O₃ (ozon) yapmaya kalkmak demektir. Bunu da 'doğurucu evrim teorisi'(*) ileri sürer*" gibi emsalsiz bir safсата gösterisine girişerek, evrim ve devrim aşaması konusundaki THKP-C tezlerinin (3 tane O olmadan O₃ yapmaya kalkan veya suyu ısıtmadan buharlaştırmaya uğraşan) bir teori olarak, ne denli diyalektiğe aykırı olduğunu, üstüne lügat döküme döküme çürütüyor!

"Gerçekten, bir nitel değişikliği sağlamak için nitel değişiklik olmaksızın, nitel değişikliğin dışında ve bir dereceye kadar nicel birikimler sağlamak mı, yoksa bir yandan güç biriktirirken, nicel gelişim sağlarken onunla içiçe olarak nitel değişikliği de gerçekleştirmek mi? Hareketin bu iki formundan birini ortadan kaldıracak şekilde ilerleyen her düşünüş kaderci bir biçimde yanlışlığa, gerçeği kavrayamamaya ve onu değiştirememeye mahkumdur. Gerçeği yakalayabilmek için muhakkak doğru öncüllerden (premis) yola çıkmak gerekir" (Aynı yer).

İşte KSD'nin kafa yapısı (ya da "mantalitesi"!) da bu! "Uzun süreli bir halk savaşından geçmek zorunda olan ülkelerde, silahlı mücadeleye girişmek için, iktidarın ele geçirilmesi için gerekli koşulların varlığının aranamayacağı", şeklindeki bir tezi bu denli saçma bir şekilde tartışmaya kalkması için, insanın, herhalde, gerçek bir "medrese mollası" olması gerekirdi!!

Ama, yazarı gene de başarılı bulmak gerekir. Zira, bunca karışıklık içerisinde "iktidarı alacak subjektif koşulları yaratınca ya kadar (kitle gösterileri ideolojik mücadele, vb. şeklinde) evrim aşaması çalışmalarıyla bağımlıyız demektir. Silahlı propaganda (ve silahlı mücadele) asla temel olamaz" yolundaki bir sonuçla revizyonizmin iskelesine sağlamca bağlanmayı becerebilmiştir!

V

OLGUNLAŞMAMIŞ MİLLİ KRİZ KAVRAMI VE LENİNİST DEVRİMCI DURUM TEORİSİ

THKP-C'nin, evrim ve devrim aşaması konusundaki tezlerinin temelinde "uzun süreli bir halk savaşı sürecinden geçmek zorunda olan emperyalizmin hegemonyası altındaki sömürge-yarı sömürge-yeni sömürge ülkelerde, silahlı mücadelelere başvurmak için, Lenin'in ortaya koyduğu iktidarı ele geçirebilmek

(*) Bu kavram bazı felsefe lügatlarında "zuhurucu evrim teorisi" diye geçer!

(ve korumak) için gerekli objektif ve subjektif koşulların aranamayacağı" tespiti yatar.

Bu gibi ülkelerde sınıf mücadelesi zaten genelde "barışçı" biçimlerde sürmemektedir. Ülkede emperyalizmin hegemonyası nedeniyle alt yapısından üst yapısına kadar, zaman zaman derinleşmekle birlikte tam anlamıyla olgunlaşmamış bir milli kriz vardır.

"Yeni sömürge ülkelerde... uluslararası tekellerle bütünleşmiş, ona göre şekillenmiş ekonomi devamlı bir kriz içerisinde... Pazar, finansman, ara mal ve hammadde sorunları sürekli gündemdedir. Dışa bağımlı, emperyalizmin bir uzantısı durumundaki yerli tekeli burjuvazinin yönlendirici olduğu hakim sınıflar iktidarının temellerinin zayıf olması onların sürekli bir terör ve baskı politikalarına ihtiyaç duymalarına neden olmaktadır. Ülke olgunlaşmamış bir milli kriz içindedir" (Bak. Bildirge, s. 42).

Bu durum, ülkede (iktidarı ele geçirmek üzere değil) stratejik savunma aşaması çerçevesindeki taktik saldırılara tekabül eden silahlı mücadelelere (gerilla mücadelelerine) başvurmak için elverişli koşullar doğurmaktadır.

Öte yandan, bu tespit, hiçbir zaman ülkedeki somut objektif ve subjektif koşullar gözönünde bulundurulmadan sürekli silahlı ayaklanma önerisi olarak değerlendirilemez. Böyle bir değerlendirme, herşeyden önce; ülkedeki milli krizin olgunlaşmış bir devrim durumu olarak değerlendirilmesi gibi bir hataya dayanır. M.Çayan bu hataya fokocu çizgiyi eleştirirken şu biçimde değinmekteydi.:

"Fokocu görüş; şehir kır ilişkilerini, silahlı propaganda ve öteki mücadele biçimlerini diyalektik bir bütün olarak görmeyen, tek ve bütün olarak kırları ve silahlı propagandayı alan, şehirlerin ve öteki mücadele biçimlerinin tali rolünü önemsemeyen görüştür. Bu görüşün temelinde geri bırakılmış ülkelerdeki milli krizin en olgun bir şekilde değerlendirilmesi, (abç) öncünün mücadelesi ile köylülerin derhal silaha sarılarak, savaşın kısa zamanda halk savaşına dönüşeceği düşüncesi yatmaktadır. Dolayısıyla bu çizgi de sol kendiliğindenciliktir" (M.Çayan, Toplu Yazılar, s. 277).

Buna rağmen THKP-C hareketinin görüşlerinin şu yukardaki görüşlere tekabül ettirilerek eleştirilmesi (veya kırıkların yerine şehirleri geçirecek savunulması) adet olmuştur. Bildirge'de de değinildiği gibi (s. 43, v.d.) THKP-C tezlerini, ülkedeki durumun, bir devrim aşamasına tekabül edecek olgunlaşmış bir milli krizin varlığı şeklindeki bir değerlendirmeye tekabül ettirmek ve buradan da "*sürekli ayaklanma*" biçimindeki düz bir devrimci mücadele anlayışına ulaşmak sözkonusu olamaz. (Mao, bu tür anlayışların —yani sürekli ayaklanma anlayışlarının— herşeyden önce uzun ve dolambaçlı halk savaşı kavramına ters düştüğünü hatırlatıyordu).

"Olgunlaşmamış milli kriz" kavramını Lenin'in milli kriz kavramının karşısına koymak, *yeni bir milli kriz tanımı* olarak değerlendirmek de doğru *değildir*. Milli kriz kavramı ilk bölümde de değinildiği gibi ekonomik-sosyal-siyasal, kültürel, askeri, vb. toplumsal hayatın bütününe kapsayan bir alt-üst oluş halini içerir. *Sistem* bütün yönleriyle bir kriz içindedir. Lenin bir ayaklanmanın başarısı için; böyle bir kriz halinin en üst düzeye çıkmasının; sistemin sarsıntılarının en üst düzeye ulaşmasının; düşmanların en kesin çıkmazlar içine düşmesinin, "aradıklarının" kararsızlık ve tereddütlerinin ve de proletaryanın (ve müttefiklerinin) bilinç ve kararlılığının en üst düzeye yükselmesinin zorunlu olduğunu ortaya koymuştur. "Ayaklanmanın askeri sanatı" açısından bu *objektif* durum, "*devrim anı*"nın belirlenmesi için tayin edici bir önem taşımaktadır. Lenin tarafından ortaya konulan devrimci durum kavramının karakteristiği budur. Buna karşılık sömürge ve yarı sömürge/yeni sömürge ülkelerde emperyalist hegemonyanın toplumun içsel dinamiği ile gelişmesini önlemesi, üretici güçlerin gelişimini kösteklemesi, bütünüyle toplumun gelişimini çarpıtıp baskı altına alması nedeniyle, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, vb. toplumun bütün alanlarını kapsayan bir alt üst oluş hali, sürekli bir çalkantı hali sözkonusudur. Bu durum, yukarıda belirttiğimiz şekilde, Lenin'in ortaya koyduğu "*kesin vuruş anı*"nın koşullarını *oluşturabilecek derecede olgunlaşmış değildir*. Ama zaten ortada bir "*kesin vuruş*", bir "*nihai darbe*" sözkonusu değildir ve buna karşılık uzun süreli bir silahlı savaş sözkonusudur. "*Kesin vuruş*" *anının koşulları* da, dolambaçlı, inişli çıkışlı, yenilgi-

lerden ve başarılarından, sonra tekrar yenilgilerden ve başarılarından geçerek ilerleyecek olan, bu uzun savaş sürecinden *sonra* oluşacaktır. Bu savaşın daha *başlangıcında*, gerilla savaşı döneminde, Lenin'in ortaya koyduğu gibi bir devrimci durum beklemek, sözkonusu *olamaz*. Ve ülkede olgunlaşmamış bir durumda varolan, milli kriz kesin sonuçlu olmayan (karşı-devrim güçlerini ortadan kaldırmaya yönelmeyen), *ve yığınların devrim saflarına kazanılması için yürütülen siyasal mücadeleye hizmet eden silahlı mücadelenin yürütülebilmesi için gerekli olan objektif koşulları yaratmaktadır*. M.Çayan bunu *ülkede olgunlaşmamış da olsa varolan milli krizin silahlı mücadelenin (silahlı propagandanın) objektif şartlarını yarattığı* şeklinde belirlemektedir. (Burada "Lenin'in ortaya koyduğu devrimci durum belirlenmesinin Rusya için değil sömürge, vb. ülkeler için de geçerli olduğunu"(*) ileri sürüp duranlar için söyleyelim: Lenin'in devrimci durum için öngördüğü koşullar *sömürge-yarı sömürge ülkeler için de gereklidir ama, devrimin olabilmesi için*. Belki onlarca yıl sürecek olan mücadelenin başlangıcında *değil!*).

Aynı şeyleri, belki cansıkıcı bir şekilde, defalarca tekrarlamak zorunda kaldık. Bir yandan TİP, TSİP, KSD ve PDA gibilerinin bu konuyu sürekli bulandırmaları, diğer taraftan Bildirge'de sayfalar boyunca olgunlaşmamış milli krizin açıklanmasına rağmen bir cümledeki bir ifadeyi cimbızlayarak oportünizme özgü saçmalıklarla "*Devrimci durumun varlığı reddediliyor*" gibi yaygaraların(**) çıkartılıp durması, bizi bu son derece önemli olan ve iki yönlü bir şekilde ortaya çıkan sapmaların kalkış noktalarını oluşturan konu üzerindeki temel doğruların

(*) Burada insan ister istemez KSD'nin bu konuda söylediği şu sözleri hatırlıyor. "Ortada iki tane milli kriz tanımı var. Biri Lenin, biri M.Çayan'ın. Biz bir tek milli kriz tanımı biliriz. O da Lenin'in milli kriz tanımı!". Burada, "siz zaten, ezberleyebildiğiniz üç beş cümleden başka ne biliyorsunuz ki?!" demekten başka yapacak şey yoktur.

(**) Bizim evrim ve devrimin iççeliğini reddettiğimiz bile söylenip yazılabilmiş ve de KSD bu konuda dünyadaki bütün soytarıları işsiz bırakacak şekilde dramatik dürüstlük, üstünlük nutukları atabilmiştir. İdeolojik tartışma ülkemizde biraz da böyle "oynanıyor"!

ortaya koymaya zorladı.

Dikkat edilirse, buraya kadar sorun daha ziyade objektif şartlar açısından incelenmiştir. Olgunlaşmamış milli krizin varlığının silahlı mücadelenin objektif koşullarını oluşturması, *sübjektif* koşulların ayrıca ele alınmasının gereksizliği anlamına elbetteki gelmez.

Burada, bu konu üzerinde de kısaca duralım.

Sübjektif koşullar deyince, öncelikle parti ve onun yığınlarla olan bağları, yığınların bilinç ve örgütlülük durumları sözkonusudur. Lenin, bilindiği üzere devrim için (yukarıda ele alınan objektif koşullardan ayrı ve onunla birlikte) proletarya partisinin proletarya ile sıkı örgütsel bağlar kurmuş olmasını, ve geniş emekçi yığınların ideolojik ve siyasal olarak güvenini kazanmış olmasını zorunlu görmekte idi. Halk savaşı teorisi açısından bu noktada da belirli farklılıkların ortaya çıkması kaçınılmaz bir şeydir. Ama öncelikle vurgulamak gerekir ki *biçimi* nasıl olursa olsun bir halk savaşının başarıya ulaşabilmesi için en temel zorunluluklardan bir tanesi proletaryanın marksist leninist nitelikteki savaşçı partisi tarafından yönetilmesidir. İkinci olarak işaret edilmesi gereken durum ise, kitlelerle olan bağ sorunudur. Halk savaşının başarıya ulaşabilmesi için kitlelerin ve özellikle köylülerin desteği zorunludur. Bu nedenle de savaşın başlangıcında mücadelede kitlelerin desteğini elde etmeye yönelik eylemler esastır.

Bu konuda iki temel sapma sözkonusudur. Birincisi mücadelenin başlangıcında partiyi gerekli görmeyen veya parti yerine bir eylem grubunu (foko) geçiren görüşlerdir. Buna karşılık mücadelenin başlaması için partinin kitlelerle olan bağlarının gene bir genel ayaklanma teorisinin öngördüğü genişlikte ele alınmayacağı da ortadadır. *Parti bir proleter kitle partisi niteliğine en olgun şekliyle mücadelenin ileri aşamalarında ulaşacaktır.*

Mahir Çayan'ın THKP-C hareketinin parti sorunu ile ilgilenmediği, silahlı propaganda yapabilecek düzeyde bir örgütlenmeyi (fokodur bu!) yeterli gördüğünü ileri sürenler olmuştur. Bunlar M.Çayan'ı sıradan bir fokocu seviyesine indirgemek isteyen

soysuzlardan başkası değildir. Ve bunun en büyük yalanlaması da bizzat THKP-C pratiğidir!

Buraya kadar sorunu halk savaşı teorisinin genelinde ele almaya çalıştık. Halk savaşı teorisinin ülkemiz açısından ve 3. bunalım dönemi içerisinde ne gibi değişimler gösterdiği konusu üzerinde durmadık.

"Çin başka-Türkiye başka" diyenler vardır ve de bunu ülkemizde halk savaşı teorisinin geçersizliğini kanıtlama amacıyla ileri sürenler vardır.

Ama gerçekten de "Çin başka-Türkiye başka"dır ve M.Çayan da zaten, Kesintisiz II-III diye bilinen yazısını Türkiye'nin (emperyalizmin III. bunalım döneminin bir sonucu olarak ortaya çıkan) "başkalık"larını, yani *özelliklerini* incelemek ve bu farklılaşmaların ülkemizdeki halk savaşı sürecinde (ara aşamalarında) ortaya çıkardığı değişimleri ortaya koymak için yazmıştır.

M.Çayan Kesintisiz Devrim I.i yazarken, hemen arkasından Kesintisiz II'de leninist kesintisiz devrim teorisinin Mao ve Giap tarafından derinleştirilerek kendi ülkelerinin pratiklerine uygulamalarını incelemeyi, daha sonra Kesintisiz III'te de III. bunalım dönemi içerisindeki değişimleri ve Türkiye'ye özgü yolu incelemeyi tasarlamıştı. Bilindiği gibi, daha sonra bu inceleme tamamlanamamış, bunun yerine firar sonrasında (bir anlamda bu iki broşürün konularını da içerecek şekilde) ülkemizde Kesintisiz II-III diye bilinen yazıyı hazırlamıştı.

Bu nedenle, evrim-devrim aşamalarının içiçeliği formülasyonunun (öncü savaşı ve suni denge kavramlarıyla birlikte) genel olarak halk savaşı teorisinden kopuk birşey olarak anlaşılması çokça düşünülen bir hatadır... Buraya kadar tartışmalarımızı bu nokta üzerinde yoğunlaştırmamız, bir yönüyle bu açıdan düşünülen yanlışları belli ölçüde önleyebilir. Bu yazıyı bitirmeden önce, ayrı bir yazı konusu olan halk savaşı teorisinin genelde ülkemiz açısından da geçerli olduğu, ve ülkemizde halk savaşının *biçiminde* meydana gelen değişimler konusunu kısaca ele almak yararlı olacaktır.

TÜRKİYE DEVRİMİNİN YOLUNA İLİŞKİN BAZI ÖZELLİKLER

Gerek evrim ve devrim aşamaları konularına ilişkin olarak söylediklerimiz ve de gerekse halk savaşı teorisinin temel önermeleri ülkemiz açısından da geçerlidir. Ülkemiz 3. bunalım dönemine has gelişmelerin bir sonucu olarak eski tip sömürge-yarı sömürge ülkelerden birçok yapısal farklılıklar göstermektedir. Bu değişimler halk savaşı teorisi açısından da *kur şehir ilişkileri, işçi sınıfının rolü*, ve halk savaşı sürecinin *ara aşamaları* bakımlarından farklılıklar yaratmakla birlikte, genelde, halk savaşının ülkemiz açısından da geçerliliğini ortadan kaldırmamaktadır.

Ülkemizde, emperyalizmin III. bunalım dönemi içinde ortaya çıkan gelişmelerin bir sonucu olarak kapitalizm yukardan aşağıya ve çarpık bir şekilde de olsa gelişmiştir. Kırsal alanların pazara açılması hızlanmış, şehirleşme, haberleşme, ulaşım artmıştır. Bütün bunlara paralel olarak merkezi otoritenin kırsal yörelerdeki kontrolü güçlenmiştir. Emperyalist işgalin biçimi değişmiş, dışsal bir olgu olmaktan çıkarak içsel bir olgu haline gelmiştir.

Bu gelişmelerin ortaya çıkardığı bir durum, ülkedeki bu gelişmeler sonucu çarpık ve dışa göre şekillenmiş de olsa sanayileşmenin ilerlemesinin, işçi sınıfının görece ağırlığının artmasının, toplumda kendi içsel dinamiği ile oluşan bir kapitalist süreç yaşandığı şeklinde bir *yanılsama* yaratmasıdır. Emperyalist işgalin biçim değiştirmesi bu görüntüyü pekiştirmekte, ülkenin bağımsız kapitalist-emperyalist ülkelerden (Rusya'dan!) bir farkının kalmadığı izlenimi yaratmaktadır. Bu, ülkemizde emperyalist kapitalist ülkeler için geçerli mücadele tarzı ve devrim anlayışları öneren revizyonist eğilimleri ve sapmaları güçlendirmektedir. Bu durum, gene aynı şekilde bu görüntüden kalkılarak emperyalist-kapitalist ülkelerdeki revizyonist çizgilere alternatif olarak oluşan, *uzun süreli bir şehir gerillasını takiben*

oluşacak bir genel ayaklanma önerisi şeklindeki "sol" çizgilerin ülkemize de uyarlanmaya kalkılmasına ve bu şekildeki çarpık görüşlerin devrimci hareketin görüşlerinin yerine geçirmeye çalışılmasına neden olmaktadır.

İşte, ülkemiz devriminin yoluna ilişkin sorunların çözümünde; *bir yandan* bu gelişmelerin zorunlu kıldığı değişiklikleri göz ardı ederek eski Çin, Vietnam gibi ülkelerdeki halk savaşlarının *biçimlerinin* aynen ülkemize de geçirilmeye kalkışılması; *diğer yandan* da, gene bu değişimlerin abartılarak halk savaşı teorisinin ülkemiz için geçerli olmadığı sonucunun çıkarılması ve ülkemiz için de bir genel ayaklanma önermesine dayalı mücadele anlayışlarının önerilmesi gibi iki tür sapmaya düşülmesi sözkonusudur.

Birinci tür eğilimlere 1970'lerde sıkça rastlanabiliyorken, bugün artık bu değişimlerin iyice açığa çıkması üzerine bu tür görüşlerin pek savunulmadığı söylenebilir. (Bildığımız gibi PDA şimdi *"başka ipte"* oynuyor. Diğerleri de aynı görüşleri şimdi savunmuyorlar). Bugün daha çok ikinci tür sapmaların güç kazanması sözkonusudur.

THKP-C tezlerinin (eleştiricilerimizin sevdiği bir ifadeyle söyleyelim) bütün *özgünlüğü* bu değişimleri emperyalist sistemde ortaya çıkan değişimlerin bütünü içerisinde inceleyerek doğru bir şekilde tahlil etmesi ve onun sonuçlarını da doğru olarak değerlendirmesidir. Devrimci Hareketimizin her geçen gün ülkemizde sağlıklı bir şekilde kök salması da onun ayaklarını bu bilimsel gerçeklerin üzerine basan *"özgünlüğünden"* ileri gelir.

Ülkemizdeki bütün değişim unsurlarına rağmen, halk savaşı teorisinin temel tezleri özde ülkemiz açısından da geçerlidir. Ülkemiz silahlı mücadele temelindeki uzun süreli bir halk savaşı sürecinden geçmek zorundadır. Silahlı bir mücadele anlayışı temel alınmaksızın, (savaşçı bir partinin yanısıra) güçlü bir askeri örgütlenmeye dayanmaksızın, ülkemizdeki bir devrimci siyasi hareketin hiçbir başarı şansı yoktur. Ve devrim ülkemizde ancak böyle bir mücadele anlayışıyla ve bu şekildeki bir devrimci örgütlenmeyle uzun ve zorlu bir devrimci mücade-

nin sonucu gerçekleşebilir.

Bir çoklarına bu tespit, soyut bir "halk savaşı tabusu", "şablonculuk" gibi görünebilir. Bizce tam tersine, özellikle ülkemizdeki sınıf mücadelesinin somut gelişimi karşısında bu tespitler giderek somut bir gerçekliğe dönüşmektedir. Ülkemizde sınıf mücadelesi her geçen gün artan bir şekilde yaygınlaşan silahlı biçimlere dönüşmektedir. Karşı devrim güçlerinin tüm emekçi halklarımıza yönelik faşist saldırılarının her geçen gün arttığı, faşist güçlerin emekçi halka karşı ilan ettiği bu yok etme savaşının her geçen gün artarak sürdüğü ülkemizde burjuvazi ile görünüşte de olsa "barış" içinde bir evrimci mücadeleye anlayışı öneren bütün siyasetler, bu objektif gerçekler tarafından silinip atılacaktır. (Zaten, bu gerçek karşısında tüm revizyonist siyasetler çareyi Ecevit hükümetinin faşizm tehlikesini geçici de olsa ortadan kaldırmasını ummaktan ve bunu herşeye rağmen beklemeye devam etmekten başka çıkar bir yol bulamamaktadırlar). Bugün hergün, yeniden yeniden yaşanan gerçekler, "niçin, bütün halkı önce barışçı mücadele metotlarını temel alarak silahlı mücadeleye hazırlamadan silahlı mücadeleye girişiyor" gibisinden soruların geçersiz hale getiriyor.

Zira, herşeyden önce, savaşı, devrimciler değil burjuvazi ilan ediyor. Ve savaş yalnızca yaşamının bile bir şartı haline geliyor. Zira "emperyalizmin ülkemizdeki gizli işgali, işte böyle (kontr gerillasıyla, sivil resmi bütün güçleriyle) bizzat karşı devrimin zora başvurusu" demektir. Bu, toplumumuzda hergün yaşamakta olduğumuz gerçekliği kavrayamayan ve devrimci mücadeleyi sözde "barış içinde evrim" ve barışçı kitle gösterileri, ajitasyon, propaganda ile sınırlamaya kalkanlar, bugünkü TİP'in kaçınılmaz kaderi ile karşı karşıyadırlar.

Evet, savaşı devrimciler ilan etmiyor ve kendiliklerinden ve, isteyerek, "hayali halk savaşı tabularına kapılarak" seçmiyor. Ülkemizde kişiler için doğru olan bir gerçek sınıf mücadelesi açısından daha da geçerlidir: Faşist saldırılar karşısında bulunan tek tek kişiler gibi, bir siyasi hareketin de herşeyden önce yaşayabilmesi, sonra gelişebilmesi ve burjuvaziye yenebilecek bir duruma gelebilmesi için silahlı mücadeleye dayanması zorunludur.

Emekçi halkların, ülkemizdeki zalimler iktidarını altedebilmesi için bu uzun ve çetin devrimci yoldan ilerlemek zorunda olması, bizim gibi emperyalizmin hegemonyası altındaki bütün sömürge-yarı sömürge/yeni sömürge ülkeler için geçerli olan bir tespit, halk savaşı teorisinin temel tezlerinin ülkemiz açısından da geçerli olması demektir.

Buna karşılık, emperyalizmin III. bunalım dönemi içerisinde oluşan gelişmeler sonucu ülkemiz devrimi Çin ve Vietnam devrimlerinden farklı ara aşamalardan geçecektir.

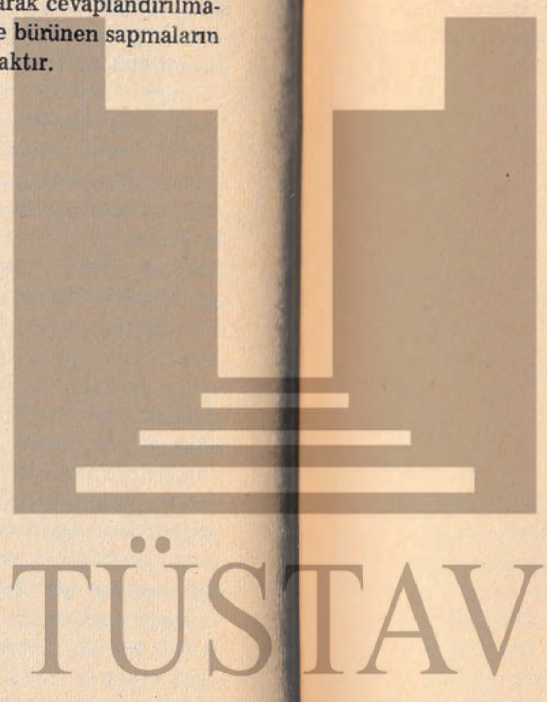
Emperyalist işgalin gizlenmesi ve kapitalizmin gelişimi, iç pazarın gelişimi, haberleşme, ulaşım ve şehirleşmenin artması nedeniyle ülkemizde halk savaşının ara aşamalarında ve biçimlenişinde farklılaşmalar doğmuştur. Şöyle ki: Eski tip sömürge-yarı sömürge ülkelerde gerek merkezi otoritenin güçsüzlüğü (feodal parçalanma) gerekse geniş köylü yığınlarının ağır bir sosyal sömürü (feodal sömürü) altında olması gibi nedenlerle geniş spontane köylü ayaklanmaları gündeme gelmektedir. Gene emperyalist işgale karşı kolayca eyleme dönüşebilen tepkiler söz konusudur. Bu dönemlerde halk savaşları bu nesnel ortam üzerinde gelişmektedir. Oysa durum bugün farklıdır. Bugün merkezi otoritenin güçlenmesi (feodal parçalanmanın olmaması)(*) iç pazarın genişlemesi (feodal sömürünün yerini kapitalist sömürünün alması) ulaşım, haberleşme, vb.'nin artması, emperyalist işgalin biçim değiştirmesi sonucu artık eskisi gibi spontane köylü ayaklanmaları olmamaktadır. (M.Çayan Klasik sömürge-yarı sömürge ülkelerden olan tarihsel-toplumsal farklılaşmayı suni denge başlığı altında incelemiştir). İşte bu değişimler sonucu olarak da ülkemizdeki halk savaşının ilk dönemi öncü savaşı ile karakterize olacaktır. Yani savaşın başlangıç dönemlerinde proletarya partisinin örgütlediği silahlı mücadelelerin niteliği, doğrudan halk kitlelerinin yer aldığı silahlı halk hareketleri şeklinde olmayacaktır. Bu dönemlerde silahlı eylemlerin temel amacı da halk yığınlarının devrim saflarına çekilmesi, vb. olacaktır.

(*) Bu ülkemizin tarihsel bir özelliğidir.

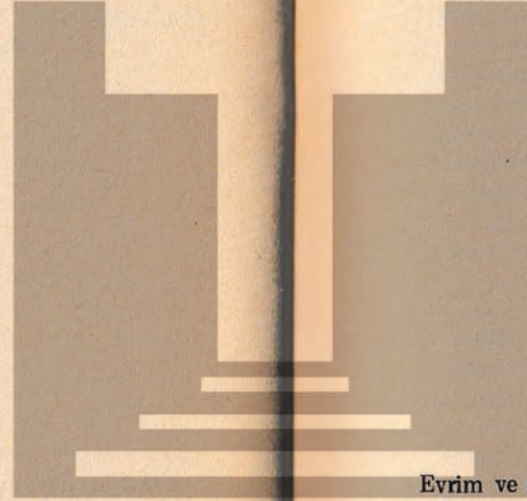
Gene ülkemizde meydana gelen değişimlerin sonucu olarak iş-çi sınıfının devrimdeki rolü ve bununla birlikte şehirlerin rolü görelî olarak artmıştır. Şehir kırsal ilişkileri farklıdır. Bununla birlikte köylülüğün ve kırsal yörelerin *belirleyiciliği* (görelî olarak azalmakla birlikte) geçerlidir.

Bütün bunların ayrıntılı olarak incelenmesi, ve bu konulardaki görüşlerimize yönelen eleştirilerin ele alınarak cevaplandırılması ve bu konular etrafındaki yeni biçimlere bürünen sapmaların açığa çıkarılması ayrı bir yazı konusu olacaktır.

EKLER



.....
EVRİM-DEVİRİM AŞAMALARI VE DEVİRİM
ANLAYIŞI (*)
.....



TÜSTAV

Evrim ve devrim aşaması kavramları devrim anlayışına ve mücadele tarzına ilişkin, *proletaryanın siyasi iktidarı ele geçirme mücadelesine ilişkin kavramlardır*. Bu anlamda evrim ve devrim aşamasının iç içe geçtiği söylenirken veya kapitalist-metropol ülkelerdeki gibi bıçakla kesilmiş gibi birbirinden ayırmaya-çağı ifade edilirken her şeyden önce emperyalist-kapitalist ülkelerle emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerdeki *devrim süreçlerinin* farklı oluşları ve bu yüzden bunların her birinin farklı aşamalara ayrılmaları sözkonusu edilir.

"Emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde evrim ve devrim aşamaları bu şekilde bıçak gibi birbirinden ayrılmazlar, bu aşamalar birbirinin içine girmiştir." (İhtilalin Yolu Başlıklı bildiri).

(*) Devrimci Yol BİLDİRGE. Nisan 1977, s. 37-44.

Kapitalizmin iç dinamiklerle geliştiği ülkelerde siyasi iktidarın ele geçirilmesinin yolu, bir sıra ekonomik-sosyal ve siyasal nedenlerden ötürü ülke çapındaki ayaklanmalara bağlıdır. Ayaklanma koşullarının oluşturulması süreci (ki "barış" dönemlerine teka-bül eden bu süreç oldukça uzundur) evrim aşaması olarak ifade edilir. Buna karşılık siyasi iktidarın ele geçirilmesi için ayaklanma durumuna da devrim aşaması adı verilir. Bu iki aşama farklı toplumsal süreçlere (*toplumsal hareketin farklı özellikler gösterdiği süreçlere*) tekabül ederler ki, bunun objektif (maddi) temeli birinde (evrim aşamasında) ekonominin işleyişinin nisbi bir istikrar ve gelişme göstermesi, diğerinde ise (devrim aşamasında) ekonomik bakımdan bir kriz döneminin söz konusu olmasıdır. (Buna rağmen ekonomik olmayan nedenlerle de devrimci bir durumun ortaya çıkması mümkündür). Devrim durumları toplumların alt yapısından üst yapısına kadar (ekonomisinden, sosyal-siyasal-kültürel ilişkiler bakımından) tam bir alt üst oluş içinde bulunduğu dönemlere tekabül ederler.

İşte ayaklanmanın (yığınların siyasi eyleminin en üst biçimlerine çekilebilmesi ve siyasi iktidarın ele geçirilmesinin) koşullarının olduğu devrim durumları ile bu koşulların oluşmadığı durumlarda toplumsal hareketin bu biçimlerine uyumlu olarak devrim süreci de evrim ve devrim aşamalarına ayrılarak incelenir. Proletarya partisinin görevleri ve buna bağlı olarak mücadele anlayışları bu iki aşamada farklılıklar gösterir.

Buna karşılık emperyalizmin işgali altındaki sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde toplumsal hareket bundan çok daha farklı özellikler gösterir. Emperyalizmin işgali nedeniyle toplumun alt yapısından üst yapısına kadar sürekli bir alt-üst oluş içinde-dir. Emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerde devrim halk savaşı ile gerçekleşir. Nisbi bir barış koşullarındaki uzun bir hazırlıktan sonra ülke çapındaki bir ayaklanma yerine, proletarya partisinin daha başlangıçtan itibaren savaşmak zorunda bırakıldığı çok daha farklı aşamalardan geçen bir süreç söz-konusudur. Halk savaşları süreçleri emperyalist-kapitalist ülkelerdeki devrim süreçlerindeki gibi bir evrim ve devrim aşamalarına ayrılmazlar.

Emperyalist-kapitalist ülkelerde devrim aşaması için gerekli objektif koşullar, emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde *emperyalist işgal* tarafından oluşturulmaktadır. Diğer bir ifade ile Lenin'in tanımladığı şekilde bir milli kriz nasıl genel ayaklanmanın objektif koşullarını yaratıyorsa, emperyalizmin işgali de halk savaşının (ve de silahlı mücadelenin) objektif koşullarını oluşturmaktadır.

Emperyalist-kapitalist ülkelerde devrimin objektif koşulları içsel dinamiğin işleyişi ile ortaya çıkmaktadır. Toplumun içsel dinamiği toplumsal hareketin belirleyici unsurudur. Buna karşılık emperyalist işgal toplumun içsel dinamiğini saptırmakta, toplumda ekonomik, sosyal siyasal alanlarda (alt yapısından üst yapısına kadar) bir çalkantı içine girilmesine neden olmakta yığınların devrim saflarına çekilmesinin objektif koşullarını yaratmaktadır.

Bunun yanında emperyalist-kapitalist ülkelerde devrim (genel ayaklanma) aşamasında olunabilmesi için gerekli olan subjektif koşullarla emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde halk savaşının başlaması için gerekli subjektif koşullar da aynı biçimde başka başkadır.

İşte bu yüzden, emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde halk savaşının başlaması için (emperyalist-kapitalist ülkelerdeki gibi) genel ayaklanma koşullarının aranması söz konusu olamaz. Zira bu iki durumun özellikleri başka başkadır.

İşte, "evrim ve devrim aşamalarının, emperyalizmin işgali altındaki ülkelerde, (emperyalist-kapitalist ülkelerde olduğu gibi) birbirinden (bıçakla kesilmiş gibi) ayrılamayacağı, bu iki aşamanın iç içe geçtiği" şeklindeki formülasyonun anlatmak istediği şey tamamen bundan ibarettir.

Mao bu durumu şöyle açıklamaktadır.

"İçerde burjuva demokrasisini (feodalizmi değil) uygulayan kapitalist ülkeler, faşist değillerse ya da savaş halinde bulunmuyorlarsa; (...) proletarya partilerinin ödevi, işçileri eğitmek ve uzun

bir yasal mücadele ile kuvvetlenmek ve böylece, kapitalizmin kesin yıkımına hazırlanmaktadır (...) Savaşmak istedikleri bir savaş varsa, o da hazırladıkları iç savaştır. Ama *bu isyan ve savaş bunjuwaziyi gerçekten aciz kalıncaya kadar, proletaryanın çoğunluğu silaha sarılıp, dövişmeye azmedinceye kadar (...)* başlatılmamalıdır. Ve böyle bir isyanı ve savaşı başlatma zamanı gelince, atılacak ilk adım kentleri işgal etmek ve sonra kırsal bölgelere doğru ilerlemektir. (...) Bütün bunlar kapitalist ülkelerin komünist partileri tarafından başarıyla yapılmaktadır ve Rusya'da Ekim devrimi ile doğrulukları sınanmıştır. Ama Çin farklıdır. Çin'in ayırıcı özellikleri *bağımsız ve demokratik olmaması, ama yarı-sömürge, ve yarı feodal olması, yani içerde demokrasi-nin bulunmaması.* (...) Emperyalizmden baskı görmesidir. *Temelde Komünist Partisinin buradaki ödevi, isyan ve savaş başlatmadan önce uzun bir yasal mücadele döneminden geçmek değildir, ve önce kentleri ele geçirmek ve ondan sonra kırsal bölgeleri işgal etmek değildir.* (...) Çin'de savaş mücadelenin temel şekli ve ordu örgütlenmenin temel şeklidir. Yığın örgütleri ve yığın mücadelesi gibi öbür şekillerde son derece önemlidir. (...) Ama onların amacı savaşa hizmet etmektir. *Çin proletarya partisinin temel ödevi, partinin hemen hemen başlangıcından beri karşı karşıya kaldığı ödevi... silahlı mücadeleler örgütlemektir.*" (abç) (Mao Ze Dung, Askeri yazılar, s. 329-333).

Ama bu tahlilin, halk savaşının başlatılabilmesi için subjektif şartların elverişli olup olmadığının aranmayacağı, koşulların hesaba katılmayacağı bir hesapsızlık mantığına eş tutulması tamamen saçmadır.

Elbette ki, mücadelenin başarıya ulaşabilmesi için yürütülecek mücadelenin ülkedeki mevcut duruma, sınıf ilişkilerine, devrim ve karşı devrim güçlerinin içinde bulunduğu somut duruma uygun olması gerekir. Bir başka ifade ile her durumda yürütülen mücadelenin biçimi mevcut sosyal, siyasal, psikolojik ve askeri vb. koşullara uygun bir biçimde belirlenir.

"Evrim ve devrim aşamasının içiçe geçmesi" kavramından hareketle hesapsızlık ve keyfilik üzerine kurulmuş düz ve anti diyalektik bir mücadele anlayışına varılamaz. Böylesi her şeyden önce halk savaşının uzun, inişli çıkışlı ve dolambaçlı bir

yol olmasındaki temel politik perspektifin inkarı demek olurdu.

Bu durum emperyalizmin III. bunalım döneminin emperyalist işgalin gizli bir niteliğe büründüğü yeni sömürge ülkelerde çok daha grift (karmaşık) bir görünüm kazanmıştır.

Kapitalizmin yukardan aşağı bir biçimde de olsa gelişme göstermesi ve emperyalist işgalin gizli bir niteliğe bürünmesi önemli gelişmeler ortaya çıkarmıştır.

Kısaca özetlemek gerekirse; 1. Hafif ve orta sanayi dallarında meydana gelen montaja dayalı sanayileşme sonucu, işçi sınıfı gelişmiş ve devrimdeki önemi artmıştır. 2. Kapitalizmin nispi gelişiminin bir sonucu olarak feodalizmin belirli ölçüde tasfiyeye uğraması (gerilemesi) ve toprak sorununun *bir ölçüde* çözüme uğraması nedeniyle demokratik devrim programı belli bir daralmaya uğramıştır. 3. Merkezi otoritenin güçlenmesi ve tarımda pazar ekonomisinin gelişmesinin sonucu olarak kırsal emperyalizmin yumuşak karnı olması durumunda da, eskiye oranla bir gerileme ve buna karşılık da şehirlerin ve işçi sınıfının rolünde görece olarak bir artış meydana gelmiştir. 4. Emperyalist işgalin gizlenmesi sonucu eski sömürge ülkelerde toplumdaki işgalci düşmana karşı olan tepki pasifize edilmiştir. 5. Ülke devrimci iç savaş aşamasındadır.

Bu gibi değişimler toplumun kendi içsel dinamiği içindeki bir gelişmeye yöneldiği şeklinde bir *görüntü* yaratmaktadır. Bu değişim ve gelişmeler bu yüzden yeni sömürge ülkelerde, içsel dinamikle gelişmiş bağımsız kapitalist-emperyalist ülkelere uygun çözümlerinin gündeme getirilmesine neden olmaktadır.

Evrim ve devrim sorununu "diyalektik" olarak tartışanların çoğunlukla varıp dayandıkları nokta da burasıdır. Bu tür tartışmalar sonunda üstü örtülü ya da dolaylı olarak, uzun bir "barışçıl" hazırlık aşaması sonunda genel bir ayaklanma fikrinin savunmasına varılmaktadır.(*)

(*) Burada kısaca değinelim: Böyle bir tartışma temelde evrim aşaması-

Emperyalizmin III. bunalım döneminde ortaya çıkan değişimler sonucu olarak ülkemiz devriminin muhtevasında ve yolunda eski sömürge ve yarı sömürge ülkelerden farklılıklar göstereceğine kuşku yoktur. Buna bağlı olarak Çin ve Vietnam'daki gibi Klasik bir halk savaşı modelinin de ülkemizde aynen önerilemeyeceğine kuşku yoktur. (THKP-C'nin teorik ve siyasi doğrultusunun en önemli yanı da ülkemiz devriminin sorunlarını Çin ve Sovyet devrimlerinin kalıplarına çakılıp kalan dogmatik yaklaşımlardan farklı olarak bu objektif-somut gelişmeler doğrultusunda ele almasıdır).

Ancak, sözkonusu gelişmelerden kalkılarak ülkemizin bağımsız-kapitalist bir ülke olarak değerlendirilmesi ve ülkemiz devriminin "sovyetik model" çerçevesi içinde ele alınması ve metropol ülkelerle bizim gibi emperyalizmin işgali altındaki ülkeler arasındaki *öze ilişkin* ayrım çizgisinin reddedilmesi büyük bir hataya götürür.

Yeni sömürge ülkelerde toplumsal süreç yine emperyalist-kapitalist metropollerden son derece önemli *nitelik farklılıkları* gösterir.

Uluslararası tekellerle bütünleşmiş, ona göre şekillenmiş ekonomi devamlı bir kriz içindedir. Pazar, finansman, ara mal ve hammadde ihtiyaçları sürekli gündemdedir. Gizli de olsa emperyalizmin hegemonyası nedeniyle toplum kendi içsel dinamiği içinde gelişmemektedir.

Dışa bağımlı, emperyalizmin bir uzantısı durumundaki yerli tekeli burjuvazinin yönlendiricisi olduğu hakim sınıflar ikti-

ni evrim (nicel birikim), devrim aşamasını da devrim (nitel sıçrama) ile eşitleştirme şeklindeki bir kavram karıştırmasına dayanmaktadır. Böyle bir tartışma tamamen saçma bir şeydir. Herşeyden önce devrim aşaması nitelik sıçraması (devrim) ile eşit tutulamaz. Devrim aşaması devrimin *olabileceği* koşullara tekabül eder. Bir toplum devrim aşaması koşullarında olmasına rağmen, çeşitli nedenlerle devrimin yenilgisi ile sonuçlanma durumunda devrim olmayabilir (toplum nitelik değiştirebilir). Ama, tekrar edelim ki, sorunun böyle bir kavram tartışması (ya da karıştırması) olarak ele alınması tamamen saçma bir şeydir.

darının temellerinin zayıf olması, onların sürekli bir terör ve baskı politikasına ihtiyaç duymalarına neden olmaktadır. Ülke oligulaşmamış bir milli kriz içindedir.

Özetle ifade etmek gerekirse yeni sömürge ülkelerde (ve ülkemizde) gözlenen değişimler emperyalist işgal durumu açısından *özünde* bir değişim yaratmamaktadır. Gizli işgal durumu ve açık işgal durumu (sömürge durumu ile yeni sömürge durumu) ortaya çıkardıkları sonuçlar bakımından aynı olmamakla birlikte bu farklılık yeni sömürge ülkelerin, bağımsız-kapitalist ülkelerden farklı bir süreç içinde bulunmaları durumunu ortadan kaldırmamaktadır.

"Evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçmiş olması *ifadesi*" çarpıtılarak çeşitli biçimlerde karmakarışık edilmektedir. Kavram tartışmasından öte bir anlam taşımayan bu yöntemlerle ülkemiz devriminin sorunlarının çözülmesi bir yana, kavram kargaşasından ve bizantinizm'den bir adım öteye gitmek mümkün değildir. Böyle bir kavram karışıklığı ya da kavram fetişizmi ile (ki ikisi de aynı kapıya çıkıyor) evrim ve devrim aşamasının içiçe geçtiği şeklinde ifade edilen *tahsil* sürekli devrim durumunun varlığı şeklinde yorumlanabiliyor. Bu biçimde bir yorumlama silahlı mücadelenin yürütülmesi için herhangi bir "asgari örgütlenme" parti yerine geçirilerek (adı ister parti olsun ister olmasın) ve böyle bir "asgari örgütlenme" silahlı mücadeleyi yürütmek için yeterli bir koşul sayılarak *her durumda* (sürgit) silahlı mücadele yürütmek düşüncesi kabul edilemez. Parti, çok yönlü mücadelenin organizasyonu olması yanında, ülkedeki sınıflar mücadelesinin somut koşullarına, mevcut iç ve dış politik duruma uyarlı bir biçimde politik mücadele taktikleri uygulanmasını gündeme getirir. Bu anlamda sınıflar mücadelesinin düz bir hat, tek bir çizgi üzerine gelişmeyeceğini, hangi koşullarda hangi mücadele taktiklerinin uygulanılmasının gerekeceğini ise ancak partinin değerlendirebileceğini belirtelim.

Emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin çelişmelerinin önemli ölçüde yansıdığı, bu döneme has iç gelişmeler sonucu yeni çelişmelerin geliştiği emperyalizmin gizli işgali altındaki

ülkemizde oldukça karmaşık (girift) bir yapıya bürünen sınıflar mücadelesi düz bir hat üzerinde gelişmeyecektir. Oldukça inişli, çıkışlı, geri dönüşleri ve tekrar ileri doğru sıçramaları ihtiva eden, dolambaçlı bir rota izleyecektir. Çok daha karmaşık bir muhtevaya bürünen devrim mücadelesinde uygulanacak taktikler ise kimsenin keyfine göre tespit edilmeyecektir. Mevcut koşulların değerlendirilmesi ve ona uyarlı tahlillerin uygulanmasını herhangi bir keyfiliğe, tesadüfiliğe tabi olmaksızın çıkaracak olan şey de (bu güç görevi yerine getirmek de) sağlam bir Marksist-Leninist temele ve doğru-devrimci bir siyasi çizgiye sahip proletarya partisinden başka birşey olamaz.

Özetle: Farklı alanlardaki mücadelelerin, farklı mücadele biçimlerinin birlikte yürütülmesinin, mücadelenin devamlılığını ve devrimi başarıya ulaştırabilecek bir siyasi çizgi üzerinde mücadelenin geliştirilebilmesinin bir gereği ve ifadesi olarak örgütlenmiş bir Marksist-Leninist parti: Bütün bir geçmişin ve bir devrimci yenilginin en özlü dersleri bu noktada toplanmaktadır. Kuşku yoktur ki gelecek geçmişi tekrar etmeyecek, geçmişin hata ve sevaplarının üstünde yükselecektir.

KOŞULLARI HESABA KATMAYAN BİR MÜCADELE ANLAYIŞI KABUL EDİLMEZ (*)

SORU: Bildirge s.43'te "Evrım ve devrim aşamasının iç içe geçmiş olması ifadesi çarpıtılarak çeşitli biçimlerde karmakarışık edilmektedir. Kavram tartışmasından öte bir anlam taşımayan bu yöntemlerle devrimin sorunlarının çözümlenmesi bir yana, kavram tartışmasından ve bizantizmden bir adım öteye gitmek mümkün değildir. Böyle bir kavram karışıklığı ya da kavram fetişizmi ile (ki her ikisi de aynı kapıya çıkıyor) evrim ve devrim aşamasının iç içe geçtiği şeklinde ifade edilen tahlil sürekli devrim durumunun varlığı şeklinde yorumlanabiliyor. Bu şekilde bir yorumla silahlı mücadelenin yürütülmesi için herhangi bir "asgari örgütlenme" parti yerine geçirilerek (...) her durumda sürgit silahlı mücadele yürütme düşüncesi kabul edilemez." denilmektedir. Bu paragrafta anlatılmak istenen şey nedir? Biraz daha açmak mümkün değil midir?

(*) Devrimci Yol. Sayı 3, 1 Haziran 1977, s. 13'de yayınlanmıştır.

Paragrafta tartışılan fikir bu satırların hemen devamında çok açık olarak şöyle ifade ediliyor: "Parti, (...) ülkedeki sınıflar mücadelesinin koşullarına, mevcut iç ve dış politik duruma uyarlı bir biçimde politik mücadele taktiklerinin uygulanmasını gündeme getirir." Burada sorun, tartışma götürmez bir biçimde, net olarak ortaya konulmuştur. Bu anlayış, tüm fokocu ve maceracı anlayışları reddeden Leninist bir mücadele ve örgüt anlayışını ortaya koyar ve son derece açıktır. Bu noktada şöyle bir soru sormak mümkündür: Parti niçin içinde bulunulan somut, objektif koşullara göre eylemini tespit etsin? Evrim ve devrim aşamasının iç içe geçmesi, silahlı eylemin objektif şartlarının varlığı anlamına geldiğine göre, niçin bir de ayrıca içinde bulunulan koşullar hesaba katılsın?

Marksist düşünce açısından şüphesiz, böyle bir soru tamamen saçmadır. Ama, işte yukardaki paragrafta bahsedilen "çarpıtma görevlileri" de zaten bunu yapmaya uğraşıyorlar. Yani devrimci tahlilleri her türlü boşluktan yararlanarak veya açıkça çarpıtılarak böylesi bir "saçmaya tekabül ettirmeye" çalışıyorlar. Evrim ve devrim aşamasının iç içe geçmesinin, sonuçta devrim aşamasında bulunduğu anlamına geldiğini yazdılar. Nesnel koşullar açısından ele alındığında, bu her zaman olgunlaşmış bir milli krizin, varlığı anlamına gelir ki subjektif unsuru oluşturan partinin varlığı ile birlikte devrim aşaması koşullarını yaratır. Biz herhangi bir çarpıtmaya olanak tanımayacak şekilde, herhangi bir boşluk bırakmayacak biçimde böyle anti-Leninist tahlilleri reddettiğimizi söylüyoruz.

Evrım ve devrim aşamasının iç içe geçmesi durumu, OLGUNLAŞMIŞ bir milli kriz olarak, sürekli bir devrim durumunun varlığı ve sürekli devrim aşamasında bulunulması şeklinde anlaşılabilir. Ve buradan kalkılarak koşulları hesaba katmayan bir mücadele anlayışı Devrimci Harekete maledilemez.

Aslında bu tür çarpıtmalar bazen "yaratıcılarının" teorik yetmezliklerini de sergiliyor. Örneğin, bazıları evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçemeyeceğini kanıtlamaya uğraşırken, ülkemizde bugün evrim aşamasında bulunduğumuzun gerekçesi olarak proletarya partisinin yokluğunu ileri sürerler. O

halde proletarya partisi yaratılınca, yani subjektif unsur tamamlanınca devrim aşamasına geçilecek! O halde ülkede nesnel koşullar (yani olgunlaşmış bir milli kriz!) var demektir. İşte sağ oportünizmin, kıvırtırken düştüğü "sol" hata. Ülkemizde olgunlaşmamış bir milli krizden söz edilmesine tahammül edemezken, öte tarafta olgunlaşmış bir milli krizin varlığını kabul ettiği anlamına gelen laflar ediyor. Kafa karışıklığı insanı şaşkın ördeğe çevirir ve şaşkın bir ördeğin ne yapacağı hiç belli olmaz!

Evet, evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçmesi durumu, nesnel koşulların her durumda her türlü eyleme müsaait olduğu biçiminde ele alınmamalıdır. Parti içinde bulunulan somut koşullara göre bir politika uygular. Olgunlaşmış bir krizin var olduğu koşullara uygun bir siyaset izlemez, bu anlamda, her durumda (sürgit) silahlı mücadele yürütmek düşüncesi de kabul edilemez.

Silahlı mücadelenin temel mücadele biçimi olarak belirlenmesinden de bunun tersi bir sonuç çıkarmak mümkün değildir. Temel mücadele biçimi, ülkedeki politik mücadelenin (siyasal iktidarı ele geçirme yolundaki mücadelenin) genel ve temel yolunu belirler. Yığınları devrim saflarına çekmenin, yığınların devrime hazırlanmasının temel yolunu belirler. Bu stratejik tespit zorunludur ve bu, ülkedeki ekonomik-sosyal ve siyasal yapıya, ülkenin objektif gelişiminin tarihsel konumuna göre belirlenir. Proletarya partisi ülkenin tarihsel gelişiminin, ülkedeki sınıfların birbirleriyle ilişkilerinin ve ülkenin diğer ülkelerle olan ilişkilerinin somut durumunu gözönünde bulundurarak, doğru bir siyasi hat izleyebilir. Devrimin yolunun temel strateji belirlenmesi zorunludur. Ama bu temel belirleme ile her şey bitmiş, somut siyasal durum ve gelişmelerle proletarya partisinin ilişkisi kesilmiş değildir. Aksine bu genel çizgi çerçevesi içinde sınıflar mücadelesinin girift, inişli çıkışlı gelişimi içinde, her bir somut duruma uyan bir eylem çizgisinin uygulanması söz konusudur. Aksi düşünülemez. Çünkü, önemli olan, eylemin siyasi sonuçlarıdır. Ve her eylem kendi dışımızdaki siyasi ortamdaki farklı durumlarda farklı siyasi sonuçlar yaratır. Aynı biçimdeki bir eylem farklı ortamlarda tamamen farklı siyasi sonuçlar yaratır. Proletarya partisi her hangi bir

somut durumda, hangi somut siyasi sonucu elde etmek istiyor ve bu sonuç mevcut koşullarda hangi biçimdeki eylem çizgisi ile elde edilebilir? Sorun budur ve bu yüzden parti, içinde bulunulan somut koşullara uygun bir mücadele yürütür. Devrimci Hareketin bu anlayışını Mahir Çayan'ın "Kesintisiz Devrim"inden yaptığımız bir alıntıyla da ortaya koyduk. Aynı doğrultuda İhtilalin Yolu bildirिसinden ya da diğer yazılı belgelerden örnekler bulmak mümkündür.

Biz koşulları hesap etmeyen bir mücadele anlayışını Marksist düşünce açısından saçma buluyoruz ama, böyle bir düşünceyi savunanlar da bulunmuyor değil! Evrim ve devrim aşamasının iç içe geçmesini, "suyu mumla ısıtmak yerine elektrik ocağında ısıtmak" biçiminde kendi "aceleciliğine" indirgeyen paralak(!) açıklamalar da zuhur ediyor bazen! Böylesi "acelecilik"lerin görevi de oportünistlerin Devrimci Harekete yönelttiği karalamaları "soldan doğrulamak" olsa gerek. Bu görevi onlara kim vermişse hiç şaşmadan yerine getiriyorlar. Oportünistler Devrimci Harekete suçlama mı yöneltiyorlar; hemen sanlıyorlar: "Evet tek bir emperyalizm, tek bir emperyalist politika ve de tek bir devrim stratejisi! Biz bu görüşleri savunuyoruz!" Yine böylelerinin son marifeti de şöyle: Bildirge'deki bir paragraftan kalkınarak THKP-C'nin faşizme karşı bir direniş örgütü olarak değerlendirildiği, Marksist-Leninist bir parti olarak görülmediği gibi keşiflerden(!) sonra şöyle bir ifşaat:

"... THKP-C 12 Mart'ın kanlı saldırganlığına karşı harekete geçmemiş, *onun eylemleri sonucu* faşizm erken doğum yaptığı için kanlı saldırganlık başlamıştır."

Faşizmin erken doğum yapmasının ne anlama geldiğini anlayamamış ve yıllardır her türden oportünistin (ve de sıkıyönetim savcısının) geveleyip durduğu bir karalamayı kabullenmiştir: "Devrimci Hareket, faşizmin kanlı saldırganlığına karşı mücadele etmemiş, kanlı saldırganlıklar devrimci eylemler yüzünden başlamıştır!" Bu da bir başka şaşkın ördek ve bu da diğerlerine, diğer oportünistlere baka baka yüzüyor!

ÜLKEMİZDE MİLLİ KRİZ ÜZERİNE (*)

Uzun zamandan beri savunduğumuz temel görüşlerimizi çarptarak bize karşı bir saldırı aracı olarak kullanmak ve bulanıklık yaratmak isteyen çevreler vardır.

Bunlardan bir kısmı Devrimci Yol Bildirgesi'ndeki bir ifadeden kalkarak bizlerin, ülkede sürekli devrim durumunun olmadığını; sürekli milli krizin olmadığını (ki ikisi de aynı manaya gelir) söylediğimiz ve buna bağlı olarak da silahlı eylemin objektif şartlarının varlığını inkar ettiğimizi ileri sürüyorlar!

Biz, ülkemizde emperyalizmin hegemonyasından dolayı sürekli bir milli krizin varlığını söylüyoruz. Bu, devrim durumunun sürekli olarak var olması demektir. Yani ülkemizde sürekli devrim durumu vardır. Bu, ülkemizde silahlı eylemin objektif şartlarının varlığı anlamına gelir. Devrimci Gençlik ve Devrimci Yol dergilerindeki çeşitli yazılarda ve Devrimci Yol Bildirgesi'nde bu tahlillerimiz belirtilmiştir.

(*) Devrimci Yol. Sayı 4, 15 Haziran 1977, s. 8.

Biz bugün ülkemizde var olan milli krizi olgunlaşmamış bir milli kriz olarak tespit ediyoruz. Ancak, milli krizin olgunlaşmamış olarak var olması, devrim durumunun sürekli olarak varolması olgusunu ortadan kaldırmaz. Olgunlaşmamış da olsa, milli krizin sürekli olarak varolması, devrim durumunun sürekli olarak varolması demektir; yani silahlı eylemin objektif şartlarının varolması demektir.

Bildirgede etraflıca anlatılan tahlil, bu alıntıyla da açıkça görüleceği gibi bizim sürekli devrim durumunu inkar ettiğimizi iddia eden ve silahlı mücadeleyi temel mücadele olarak değil de zaman zaman başvurulacak bir taktik, hele hele tüm legal yolların kapanmasından sonra başvurulacak bir taktik olarak ele aldığımız çarpıtmasını yapan insanları ele vermektir. (Bu alıntıda, proletarya partisinin başlangıçtan itibaren savaşmak zorunda olduğu söyleniyor).

Bildirge'de, evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçmesinin sürekli devrim aşamasının varlığı şeklinde çarpıtılmasına karşı çıktık. Bazıları kavramlar üzerinde yaptıkları bir mantık yürütmesiyle bizim görüşlerimizi çarpıtıp anlaşılabilir hale getirdikten sonra "eleştiriler" düzmektedirler. Örneğin, devrim kavramını ele alınmakta, bu kavram Lenin'in tanımına göre, Lenin'in özelliklerini saydığı bir milli kriz olarak, yani olgunlaşmamış bir milli kriz olarak yorumlanmaktadır. Sonra, devrim durumunun varlığından söz ediliyorsa, olgunlaşmış bir milli krizin olduğu; sürekli olduğu söyleniyor denmektedir. Yine Lenin'in tanımıyla devam edilerek (devrim aşamasında bulunması gerekiyor; bu da parti olarak kavranıp) devrim aşamasında bulunmamasının nedeni partinin olmamasıdır; partinin yaratılmasıyla devrim aşamasına geçilecek; devrim durumu sürekli ise sürekli devrim aşaması yaşanacaktır sonucuna ulaşılmaktadır. Ve bu sonuç üzerinde "eleştiriler" yapılmaktadır. İşte biz böylesi çarpıtımlarla, evrim-devrim aşamalarının içiçe geçmesi görüşlerinin eleştirilemeyeceğini söyleyip, bu tahlilin ne anlama geldiğini etraflıca açıkladık. (Bildirge'de ilgili bölüme bakılsın).

Bazıları da kavramlar üzerinden yapılan mantık yürütmesiyle ulaşılan çarpıtmaları doğru görüşler olarak ele alıp savunmaktadır. Evrim ve devrim aşamalarının içiçe geçmesi şeklinde ifade edilen tahlilin böyle bir anlama (sürekli devrim aşamasının varlığı anlamına) geldiğini ve bunun doğru olduğunu söylemektedirler. Yani Kesintisizleri savunuyoruz diyerek, sürekli devrim durumunun varlığını partinin varlığı ile beraber (veya parti yerine geçecek asgari örgütlenmeyle beraber) sürekli devrim aşaması koşullarının varlığı anlamına geleceğini kabul etmektedirler.

İşte, böylelerini işaret etmek ve yanlışlığını göstermek üzere Bildirge'nin 43. sayfasındaki paragraf kaleme alındı. Bu paragraftaki "...sürekli devrim durumunun varlığı..." ifadesi yukarıda izah ettiğimiz olguyu açıklayabilmek için *cümlelerin devamındaki subjektif unsurun varlığı olgusu ile birlikte "sürekli devrim aşamasının varlığı"* şeklinde anlaşılmalıdır. 43. sayfada *anlatılmak istenen budur*; Evrim ve devrim aşamasının içiçe geçtiği şeklinde ifade edilen tahlilin sürekli devrim aşamasının varlığı şeklinde çarpıtılmasına karşı çıkılmalıdır.

"Emperyalizmin işgali nedeniyle toplum alt yapısından üst yapısına kadar sürekli bir alt-üst oluş içindedir. Emperyalizmin hegemonyası altındaki ülkelerde devrim halk savaşı ile gerçekleşir. Nispi bir barış koşullarındaki uzun bir hazırlıktan sonra ülke çapındaki bir ayaklanma yerine, proletarya partisinin daha başlangıçtan itibaren savaşmak zorunda bırakıldığı çok daha farklı ara aşamalardan geçen bir süreç söz konusudur. Halk savaşı süreçleri, emperyalist-kapitalist ülkelerdeki devrim süreçlerindeki gibi bir evrim-devrim aşamalarına ayrılmaz." (Bildirge, s. 38-39).

EHVEN-İ ŞER MANTIĞI ÜZERİNE (*)

SORU: "Bazı Teorik Sorunlar" (DY, s. 3) kısmında çıkan yazıda şöyle denmektedir:

"Evrim ve devrim aşamasının iç içe geçmesi durumu, OLGUNLAŞMIŞ bir milli kriz olarak, sürekli bir devrim durumunun varlığı ve sürekli devrim aşamasında bulunulması şeklinde anlaşılmaz."

Bu alıntıdan anlaşılır, evrim-devrim aşamaları içiçedir, ancak bu, sürekli devrim durumu olduğu anlamına gelmez, sürekli devrim durumu "OLGUNLAŞMIŞ" milli krize tekabül eder. Devrimci Yol 4. sayıdaki "Bazı Teorik Sorunlar"da ise şöyle denmektedir:

"Ancak, milli krizin olgunlaşmamış olarak varolması, devrim durumunun sürekli olarak varolması olgusunu ortadan kaldırmaz. Olgunlaşmamış da olsa, milli krizin sürekli olarak var olması, devrim durumunun var olması demektir."

Buradan anlaşılır ise, devrim durumu olgunlaşmış ya da olgunlaşmamış milli krize tekabül eder. Yani milli krizin sürekli olarak varolması sürekli devrim durumu yaratır. Yaptığımız iki alıntı bu konuda birbiriyle çelişmektedir.

(*) Devrimci Yol. Sayı 8, 1 Eylül 1977, s. 15

Önce şunları hatırlatalım: 1. Devrim durumu ve Milli Kriz aynı şeydir. Olgunlaşmamış milli kriz = olgunlaşmamış devrim durumu demektir. 2. Devrim aşaması, olgunlaşmış bir milli krize tekabül eder. (Olgunlaşmış milli kriz, devrim aşamasının objektif koşuludur).

Bildirge (s. 33 vd.) ve Devrimci Yol sayı 3'te evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçmesi durumunun *devrim aşamasına tekabül etmediği*, objektif koşullar açısından da olgunlaşmış bir milli krizin varlığı (yani = olgunlaşmış bir devrim durumunun varlığı) anlamına gelmediği anlatılır. Bunun yanında;

- Ülkemizde olgunlaşmamış bir devrim durumunun (= olgunlaşmamış milli krizin) varlığı;
- Bunun, ülkemizde silahlı mücadelenin objektif şartlarının varlığı anlamına geldiği; zira olgunlaşmış bir milli krizin (yani olgunlaşmış bir devrim durumunun) ancak, *bir genel ayaklanma için* zorunlu ön koşul olduğu; devrimin uzun ve dolambaçlı bir silahlı mücadele ile gerçekleşeceği ülkelerde ise, bunun gerekli olmadığı;
- Ülkedeki olgunlaşmamış da olsa var olan milli krizin *silahlı mücadelenin* objektif şartlarını yarattığı, kabul edilir ve *anlatılır*. Buna ek olarak,
- Bunun sürekli devrim aşaması ve sürekli olgunlaşmış, milli krizin varlığı anlamına gelemeyeceği ve sürekli devrim aşaması taktiklerinin (sürekli hücum!) uygulanması gerektiği anlamına gelmeyeceğide anlatılır.

Bildirge'de Devrimci Yol sayı 3 ve 4'te anlatılan ve açıklanan fikirler bunlardır. 3. sayıdaki "evrim ve devrim aşamasının iç içe geçmesi durumu OLGUNLAŞMIŞ bir milli kriz olarak, sürekli bir devrim durumunun varlığı ve sürekli bir devrim aşamasında bulunulması şeklinde anlaşılmaz" cümlesinden de yukarıda yazılanlardan farklı bir sonuç çıkartılmamalıdır. Buradaki "sürekli bir devrim durumu" ifadesinin hemen arkasından gelen devrim aşamasına tekabül eden (onun objektif koşulu olan) *olgunlaşmış milli kriz* anlamında kullanıldığı açıktır.



TÜSTAV

15 LIRA